

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 36.—
za 6 mesecev 3.—
za Nemčijo celoletno . . . 40.—
za ostalo inozemstvo . . . 46.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 32.—
za 6 mesecev K 2-70
V spravi prejemov mesečno . . 2-50
Sobotna izdaja:
za celo leto K 8.—
za Nemčijo celoletno . . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . . 13.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna petlitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna petlitvrsta K 1.—
Izahaja vsak dan izvenredne nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Združenje Jugoslovanov in koroških Slovencev.

Koroško nemško časopisje in zborovalci na koroških nemških shodih pri vsaki mogoči priliki ugovarjajo proti vmešavanju izvenkoroških zlasti tudi kranjskih »hujšakačev« v koroške zadeve. Ali so pa upravičeni ugovarjati?

Deželne meje so nekaj premakljivega, umetnega, slučajnega, narod pa je nekaj trajnega, nekaj naravnega. Nekaj, kar nele slučajno, ampak po naravi skupaj spada. Deželne meje so nekaj slučajnega; kolikokrat so v zgodovini že menjale naše dežele svoje meje! Nekaj slučajnega je, da pripada toliko in toliko tisoč koroških Slovencev deželi, ki se imenuje Koroška. Če bi bile razmere nanesle drugače, bi bil ravno tako lahko en del ali cela sedanja Koroška zdaj združena n. pr. s Kranjsko ali Štajersko ali s kako drugo deželo. Torej je samo slučajna posledica zgodovinskega razvoja, da zdaj sploh obstoja posebna dežela Koroška.

Nekaj naravnega pa je, da so koroški Slovenci del slovenskega in jugoslovenskega naroda in tvorijo z njim eno naravno celoto. Kakor udje človeškega telesa tvorijo z njim eno celoto, tako smo mi koroški Slovenci en del, en ud slovenskega in jugoslovenskega narodnega telesa. Mi spadamo skupaj, in izvenkoroški Slovenci in Jugoslovani sploh imajo nele pravico, da se brigajo za nas, ampak tudi dolžnost. Ravnotako kakor se glava briga za ostalo telo, kakor roka pomaga nogi.

Sedaj pa prihajajo koroški Nemci in pravijo, da je vsa Koroška z vsemi koroškimi Slovenci njihova in samo njihova zadeva! Pri tem nimajo seveda nikakih pomislekov, da ne bi z drugimi Nemci vred sklepali resolucij, ki po svoji vsebini segajo daleč čez deželne meje, kakor na primer, da se ne sme niti ena nemška občina pridružiti habsburško-jugoslovanski državi. Protestirali bi, če bi jim kdo rekel, da na primer kočevski in gališki ali ogrski Nemci nobenega izvenkranjskega, izven-gališkega ali izvenogrškega Nemca nič ne brigajo. Oni se smejo brigati in še celo jako aktivno brigati za Nemce, ki prebivajo v drugih deželah, le izvenkoroški Slovenci se ne smejo brigati za nas koroške Slovence. Mi koroški Slovenci pa pravimo: Izvenkoroški Slovenci in Jugoslovani sploh imajo veliko več pravice, da se brigajo za nas, kakor pa koroški in drugi Nemci. Izvenkoroški Slovenci in Jugoslovani imajo dolžnost, da se brigajo za nas, ta nasevernejši del svojega narodnega telesa, zato imajo tudi pravico, da se brigajo na nas, da hodijo

med nas, da skrbijo za nas in nam pomagajo, in da tudi odločujejo o nas in o naši usodi.

Kako krivično je torej, da, naravnost smešno, da zdaj koroški Nemci to pravico (ki si jo razlagajo in se je poslužujejo tako, da nas neomejeno zatirajo) prilastujejo izključno le sebi in jo odrekajo tistim, katerim edino pripada.

Toda, kaj pa ljudska samoodločba? Ali naj mari samo izvenkoroški Slovenci odločujejo o nas, ali mi koroški Slovenci nimamo pravice, da o tem tudi mi sami soodločujemo? Na primer potom ljudskega glasovanja. — Ljudsko glasovanje ali plebiscit ima pomen le, če se vrši popolnoma neodvisno in neuplivano. A tako glasovanje na Koroškem splošno skoro ni mogoče. Res imamo ljudi, ki se zavedajo svojih pravic in svojega človeškega dostojanstva, ljudi, ki so si ohranili samostojno mišljenje in čutenje, ki niso klonili duha pod silnim pritiskom nemških krivic in nasilnosti. Vsi ti bi se in so bodo brez dvoma odločili za združenje vseh habsburških Slovencev in Jugoslovanov. A splošno bi tako neodvisno in neuplivano glasovanje v razmerah, v kakršnih živimo danes ne bilo mogoče, kajti strašni pritisk je mnogim v tem oziru vzel samostojnost in potrebno neodvisnost.

Stoletja so nas tiščali k tlom in nas vzgajali v suženjskem duhu, in zdaj naj se ljudstvo z glasovanjem svobodno odloči? Ali je tudi tedaj ljudstvo glasovalo, ko so vrgli naš jezik iz uradov in šol, ali je glasovalo, ko so učitelji topli slovenske otroke, če so v šoli in zunaj šole slovensko govorili in slovensko pozdravljali, ko so jim dan na dan trobili na ušesa: slovensko je grdo, nemško je nobel. Ko so slovenskim otrokom obešali na vrat tablice z napisom: Ich bin ein windischer Esel?! Ali je tudi ljudstvo glasovalo, ko so nas zapirali, če smo na kolodvoru zahtevali vojni list v slovenskem jeziku, ko so naš jezik preganjali, zatirali in teptali na način, kakor mu je komaj v svetovni zgodovini najti primere!

Tudi v človeku se dajo zamoriti želje in potrebe narave. Tudi v mnogih koroških Slovenceh so ubili naravno nagnjenje po narodni svobodi in samoodločbi, vzgojili so v njih pasjo ponižnost, ki je pripravljena gospodarju nzati roko, če jo gladi ali tepe. In ti naj se zdaj svobodno odločijo, če hočejo svobodno narodno življenje ali ne?!

Da, naj dajo najprej ljudstvu vsaj za dobo enega človeškega rodu prost razvoj in svobodno življenje, prosto vsake nasilnosti in pritiska in potem naj govore o svobodnem odločevanju! Dokler pa tega ne store, velja samo eno: Nihče ni vprašal ljudstva po svobodnem odločevanju, ko so

ga zatirali in zaslužnjevali, mu ubijali prosto narodno voljo in ga vzgajali v narod odpadnikov, zato je treba zdaj kljub vsem morebitnim odpadniškim glasovom združiti koroški del slovenskega naroda z ostalim slovenskim in jugoslovanskim narodnim telesom, kakor to zahteva pamet, naravna potreba, demokratični duh časa z narodno samoodločbo in na tem sloneča majniška deklaracija!

Koroški Slovenec.

Nemški vzhod.

Nemški listi so razkačeni radi stališča, ki ga zavzemajo Poljaki nasproti miru v Brestu Litovskem. Radi par tisoč Poljakov v Holmu naj bo »Brodfriede« z Ukrajino ogrožen. Ali so nemški vojaki za Poljake prelivali kri? Taka je poljska hvaležnost za osvoboditev itd. Tako nekako govori nemški malomeščan pri svojem »stalnem omizju«, tako piše večji del nemške publicistike.

Da je duša poljskega naroda radi mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem tako razburkana, ni kriv v prvi vrsti Holm. Izločitev Holma iz telesa poljske celote je samo droben kamenček v peščeni strugi narastlega hudournika. Poljaki so uvideli: odstop Holma Ukrajini brez privolitve Poljske pomeni sistem. Nemcem se zdi močna Poljska nevarna, istotako tudi Ukrajina, treba je paralizirati njihovo moč in jih zaplesti v bratomorni boj, da bodo medseboj izkravili in tako pozabili na Nemce in na njihov »Drang nach Osten« — pohod proti vzhodu. Toda ne samo to. Tudi proti severu mora biti Poljska vezana in mora dobiti protiutež proti eventualni kooperaciji z Veliko Rusijo. Zato so pa Litvini tukaj in Belorusi, katerih sovrastvo proti Poljakom je znala že stara ruska carska samoderžka vlada umetno podžgati in katerega so Nemci sedaj še razširili. Tako naj dobita Litva in Belorus samostojnost na podlagi somoodločevanja narodov seveda pod kakšnim protektoratom, recimo Nemčije. A severno od te »države« bodo branili Nemcem hrbet in morje »svobodna« Kuronska, Livonija in Estonija, ki se pridružijo kot državne celote »materinski nemški zemlji«.

A nasproti Poljski naj si pa Prusija pri Čenstohovi »uravna« svoje strateške meje in tako zasede veliko in bogato poljsko premoščno ozemlje.

Tako naj bi dobili Poljaki mesto velike, svobodne, združene poljske države z dohodom do morja le navidezno državico, obdano od stražarjev. In ta državica ne bo mogla ne živeti, ne umreti. Zato je razumljiva boleš Poljske, zato razumljiv narodov

odpor. To je čisto nekaj drugega kakor Holm.

In sedaj še vzhodna Galicija, ki pritiche vkljub Lvovu in poljskim manjšinam po božjem in naravnem pravu Ukrajincem. Toda kakor priznamo vzhodno Galicijo ukrajinski interesni sferi, tako imajo do Holma pravico Poljaki. Toda obema strankama ne bo preostajalo nič drugega, kakor kompromisnim potom uravnati medsebojna sporna vprašanja potom samoodločevanja narodov, če bosta hotela zaje-ziti nemški pohod proti vzhodu.

Jako dobro je bilo, da se Avstrija ni dala zavesti od velenemških vojnih hujšakačev v vojno z Veliko Rusijo. Izpostavila bi se tu smrtnemu sovrastvu Rusije, pa tudi Poljske in Ukrajine. Pri Kraljevem Gradcu je sicer Avstrija bila l. 1866. premagana, toda v resnici je vkljub temu zmagala, ker se je izvila iz nemške kuratele. Rusija je veliki misterij, velika uganka. Včeraj je bila najmočnejša, danes je na robu propada, jutri ali pojutrišnjem bo zopet mogočna. V njenem osrčju so skriti veliki gospodarski in dušni zakladi. In v duši ruskega naroda ne bo pozabljena misel na maščevanje, tlela bo od dne do dne. Potrebno je, da se to maščevanje ne obrne proti bodoči Avstriji, zvezni državi svobodnih narodov.

Pred nami se odkriva nova vrsta zapletljajev, ki se dotikajo ruskega, kuronsko-livonsko-estonskega, litovsko-beloruskega, ter končno poljskega in ukrajinskega vprašanja. Vsi ti problemi spadajo pod poglavje »nemški vzhod« — stremenje po nemški kolonizaciji v ozemlju bivše velike Rusije. Ali se ne dotika to vprašanje tudi vitalnih interesov Avstrije same?

Tržaško pismo.

Trst, 18. svečana.

»Kino Central« nel Landestheater di Lubiana. Il tuo amore mi rende beato. Non adatto per la gioventu. (Kino Central v deželnem gledališču v Ljubljani. Tvoja ljubezen me osrečuje. Neprimerno za mladino.) Tak inserat beremo v italijanskem socialističnem »Lavoratore«. To je torej še ostalo od slovenskega gledališča. Ta inserat govori cele folijante! Bedna nam majka! Slovensko deželno gledališče mora biti v rokah res dobrih rodoljubov, katerim je razvoj slovenske dramatične tako pri srcu!

Prvo polovico svečana smo imeli v Trstu krasno, skoro pomladansko vreme, potem ko je izginila megla, ki je ležala cel teden tako gosto nad mestom, da bi jo lahko z žlico zajemali. (Saj so hudomušneži trdili, da je prišla po naročilu promovacijske komisije — namesto bele moke!) Posebno so bili lepi in topli pustni

LISTEK.

† S. Gerl. Mar. Leopoldina Hoppe.

Sestra Leopoldina se je rodila l. 1832. v Beninghausenu na Vestfalskem. V najljepši dekliški dobi se je odločila za redovni stan ter vstopila v kongregacijo usmiljenih sestra sv. Vincencija Pavlanskega v Gradcu. Tu so kmalu spoznali njene izredne zmožnosti ter ji odkazali mesto predstojnice v ljubljanski deželni bolnici. Tu je blaga pokojnica delovala skoraj petdeset let. Kako vestno je opravljala svojo težko službo, o tem bi pač vedele mnogo povedati sestre, katerim je bila prednica, kakor tudi zdravniki in uradniki, ki so takrat službovali. Naj omenimo tukaj le nekatere stvari.

Prvotna bolnišnica, kjer je začela rajnica svoj delokrog, je bila precej skromna, ter je že takrat komaj zadoščevala vsem zahtevam. Število bolnikov je raslo od leta do leta; treba je bilo misliti na zidanje novega poslopja. V l. 1892.—1895. je dal takratni deželni odbor na nekdanjem škofovem posestvu v predmestni župniji sv. Petra sezidati novo bolnišnico, ki je po svoji lični zunanosti in veliki obsežnosti v resnici v kras ljubljanskem mestu, ter

hkrati tudi opremljena z vsem, kar zahtevate moderna higijena in medicina. Da pa se je ta stavba tako posrečila in da celi veliki aparat tega zavoda tako točno in uspešno deluje, je brez dvojbe — četudi ne na prvem mestu — zasluža tudi s. Leopoldine. Deloma po njeni inicijativi, deloma z njenim sodelovanjem so se tokom časa zgradili v Ljubljani poleg deželne bolnišnice še tudi drugi zdravstveni zavodi na pr. hiralnica sv. Jožefa, Leonišče, Elizabetna otroška bolnišnica, ki služijo vsi v ta namen, da razbremenijo glavni zavod ter nudijo posameznim bolnikom hitrejšo zdravniško pomoč in skrbnejšo postrežbo.

Pa tudi po deželi so se sčasoma zgradile nove bolnišnice tako n. pr. v Krškem, Postojni in Novem mestu, primerna seveda ondotnim krajevnim razmeram. Sezidale so se nadalje tudi dve hiralnici: ena v Spodnji Idriji, in ena v Udmatu; poslednjo je dala postaviti Kranjska hranilnica na svoje stroške v spomin na šestdesetletni jubilej pokojnega cesarja Fran Jožefa I. Pri zgradbi vseh teh obče koristnih zavodov je pokojna prednica izdatno sodelovala s svojim preizkušenim svetom in z gmotno podporo. Kdo more pač prešteti vse bolnike, med katerimi so zastopani vsi stanovalci in kraji naše Kranjske, ki so v teh človekoljubnih napravah našli hladilnega leka ne samo svojemu telesnemu trpljenju, ampak kar je še veliko več, našli leka tudi

v svoji ubogi duši, ter ji sedaj — morebiti že po dolgih letih — zagotovili tolikanj željeno spravo in mir z Bogom. Prav materinsko skrb je imela blaga rajnica vsigdar za obe sirišnišči, katerih ena je v Ljubljani — Lichtenhurnov zavod z osemrazrednico za deklice — in druga v Kočevju; oba zavoda prospavata izborno. Najljepši in najtrajnejši pomnik »aere perennius«, kakor pravi Horac, si je pa postavila s tem, da je, četudi skromna redovnica, kar največ pripomogla k temu, da se je v Ljubljani sezidala prelepa cerkev Jezusovega Srca. Ta cerkev, ki je v resnici v kras naši slovenski prestolici in katero Ljubljančani kaj radi obiskujejo — ne da bi vsaj večina izmed njih vedela, da se je postavilo to krasno svetišče, — bo še poznim rodovom pričala o veliki ljubezni, katero je gojila sestra Leopoldina do Odršenikovega božjega Srca. Toda bodi dovolj! Kdo pač more zadostno ugotoviti in primerno oceniti vse delovane krščanske usmiljenke? Tem manj je to mogoče storiti pri pokojni prednici, katere življenska doba je bila primeroma izvanredno dolga, in delavnost tako mnogostranska in plodovita. Pokojni cesar Fran Jožef I. sam je pripoznal njene mnogotere zasluge s tem, da ji je podelil zlati zaslužni križec s krono; v novejšem času pa je bila za vzgledno oskrbovanje ranjencev tudi odlikovana s

srebrnim častnim znakom Rdečega križa II. razreda z vojno dekoracijo.

Toda kruta smrt, ki nikomur ne prizanaša, tudi ni prizanesla temu življenju, ki je bilo posvečeno le Bogu in trpečemu človeštvu. Kmalu po novem letu je napadla sestro Leopoldino velika splošna slabost, gotovi znak bližajoče se smrti, na katero se je zadnja leta že itak skrbno pripravljala, tako da je mogla po vsej pravici reči z našim velikim poetom Medvedom:

»Pripravljena sem na dolgo pot,
iz dežele zmot — v Resnice dom.«

Ves trud zdravnikov, rešiti dragi bolnici vsaj za nekaj časa še dragoceno življenje, je bil pri visoki starosti bolnice zaman. Dne 16. januarja ob 1/9. uro zvečer je Gospod življenja in smrti poklical svojo zvesto služabnico k Sebi na plačilo. 18. januarja se je vršil njen pogreb. Poleg zdravnikov in uradništva deželne bolnišnice, kjer je visoka pokojnica tako blagonosno delovala skoraj nad 50 let, so bili zastopani večinoma vsi sloji meščanstva, in odlično številno ljubljanskih gospej in gospodičen ji je izkazalo zadnjo čast. Truplo rajnice je v domači kapeli blagoslovil provincijalni superijor usmiljenih sestra iz Gradca, preč. gosp. Edvard Rech; nato se je prepeljalo v cerkev Jezusovega Srca, v ono svetišče, za katerega zgradbo se je pokojnica v svo-

dnevi, zvalili so ljudi na prosto in smo že široko odpenjali suknje ter mislili, da bodo lu posute breskve z violetnim cvetjem. Tu pa pridivi naenkrat v petek ponoči naša stara znanka burja, in sicer s tako silo in hitrostjo čez 100 kilometrov, da take že dolgo nismo v Trstu imeli; temperatura je takoj padla za nekaj stopinj pod ničlo. In sedaj pa piha in puha in žvižga okrog uličnih vogalov, razbija okna in šipe, odnaša, kar ni dovolj trdno, meče opeko raz streh in biča morske valove, da se jeze penijo in dvigajo. Ulice so skoro prazne, le kdor mora, gre na cesto, išče zavetja v varnejših ulicah, ali pa se zapoteka od občestnega stebra do stebra in objema drogove svetilk, da se ubrani hude nasilnice, marsikdo ji tudi podleže. Kolikim je te dni polomila kostil Rešilna postaja je imela dosti posla s ponesrečenci. Tržačan pravi, da traja burja, če začne v petek, osem dni. V prihodnjem pismu bom sporočil, če se ni mogoče tudi burja v vojnem času spremenila.

Preteklo nedeljo podvečer so prišli v cerkev sv. Antona trije mladeniči in se ustavili pred velikim oltarjem. Kar preskoči eden njih — policija je ugotovila, da se imenuje Rugier Sivitz — obhajilno mizo, skoči na oltar, začne kričati in preklinjati ter mahati okoli sebe, tako da so se zvrnili po tleh masivni svečniki in se prelili, nato skoči še na tabernakelj, zagradi križ in ga trešči na tla, da se je razletel na sto kosov. Nastala je zmešnjava, vernikov se je polastil reči in malo je manjkalo, da ni ljudstvo preteple Sivitz. Prišli so takoj na lice mesta stražniki in zdravnik rešilne postaje. Drugi dan so poročali časopisi, da se je »ubogemu« Sivitzu zmešalo — časopisi zopet javljajo nove velike tatvine, ki so se izvršile te dni. Policija je prišla na sled neki tatinski družbi, ki je napravila v pralnici Brojda škodo za več kot 20.000 K. Tatovi so 20letni mladeniči. Na sled so prišli tudi neki skrivni tiskarni neke v predmestju, kjer so baje fabricirali izkaznice za živila in bankovce. K drugim nadlogam se je sedaj pridružila še ta, da ne kradejo blaga samo na železnicah in pošti, ampak po hišah in stanovanjih, ponoči in podnevi. Kar je najbolj žalostno, je to, da so zločinci, v kolikor jih zasledujejo, večinoma mladi ljudje. Vprašamo slavno policijsko ravnateljstvo: Ali smo v Petrogradu? Ali ne misli nič ukreniti, da bo že enkrat konec teh tatvin in da bomo varni mi in naše blago? V zadnjem času se vidi po Trstu polno mladine obojega spola posedati in zapravljati denar po gostilnah in kavarnah. Odkod dobivajo denar? Ali ni dolžnost policije, da se za to pobriha? Kar se pa tiče stražarjev samih, vemo, da je njih služba naporna, zato pa naj se jih razbremenijo na ta način, da se eventualno pomnoži njih število in naj se jih uporablja samo za to, za kar so namenjeni, ne pa da bodo obdelovali kampanje svojim predstojnikom! Stražarjem naj se da tudi potrebnih živil; če bodo siti, smo prepričani, da bodo lažje in z večjim veseljem opravljali svojo naporno službo ter da bodo tudi opravičene tožbe občinstva o množičih se tatvinah kmalu prenehale. — Sicer pa ni čudno, če se v Trstu godijo take stvari, kakor jih opisujemo. Mladina je popolnoma podivjala in posurovela. Kaj bi ne? Njih vsakdanja dušna hrana je bil pred vojsko »Piccolo«, danes je »Lavoratore«. V enem zadnjih pismem smo navedli, kako blasfemistično piše ta list. Je li potem čudno, če mladina, polna sovraštva do vere in cerkve, udara v cerkve, preklinja Boga in Mater božjo ter meče križe ob tla! Ip kdor ve, kako so mnogo-

števili tržaški kinematografi, kjer se proslavlja le rafiniranost, vedno nabasano polni tržaške »mularije«, je li čudno, da ta mladina krade kot srake! In da je moralno življenje te mladine (moške in ženske) tako, da se morata nad njim jokati nebo in zemlja, ni čudno, če se pomisli, da ta mladina bere take svinjarske liste kot je na primer tržaška »Bomba«. Vprašamo zopet: Ali ni neke naredbe, ki prepoveduje mladini čez gotovo uro biti v javnih lokalih? Ali nimamo neke cenzurne oblasti za filme? Naredbe so menda samo zato, da se jih ne spojuje. Slovenski časopisi so takoj pobeljevali če pišejo o jugoslovanski politiki, ker »seveda« zastrupili narod, a da nekateri tržaški laški listi s svojim protiverskim in nečednim pisanjem res zastrupljajo mladino in jo vzgajajo za revolucionarje. Tatove in moralne propalice, to ne vznemirja naših duhovitih birokratov! Sicer pa, če je vladi tako malo mar, v kakšnem duhu da se vzgaja tržaško ljudstvo, je nam tudi prav, saj bo ona žela iz tega zaslužen sad, naš opomin se obrača le do dobromislečih, ki v očigled tem žalostnim razmeram gledajo s skrbjo v bodočnost. Ali se zavestate, v kakem duhu se vzgaja in raste naša mladina? Ali ni skrajni čas, da se ukrene, da ne bo prepozno? Na delo za rešitev mladine!

Minister za javna dela Homan je bil te dni v Trstu, da se prepriča o naših razmerah. Posebno se ga je prosilo, naj poskrbi, da bo Trst bolj preskrbljen z ogljem in plinom. Pravijo, da si je gospod minister vse dobro zapisal v svoj »notes«.

Državni zbor.

Na Duraju, 21. svečana.

Danes se bo nadaljevala proračunska debata, to se pravi debata o zunanji in notranji politiki, o prehrani in o vsem, kar leži avstrijskim narodom in njih poslancem na srcu. Postavk v proračunu bržkone ne bo nikdo obširno komentiral ali kritiziral. Bistveno se ne da izpremeniti nobena postavka, za tisočake se ne bo nikdo prekal v proračunu, ki obsega milijarde. Ponavljale se bodo medsebojne obdolžitve strank in kričalo, naj se Avstrija preuredi. »Čim manj bo podobna stari Avstriji, tem bolje« je rekel dr. Adler, ki je tudi včeraj izrekel krilat besedo, da ni nikaka zabava, biti Nemeč v Avstriji in biti kriv vsega slabega v državi.

Na hitrejšje delovanje faktorjev, ki so poklicani, pospešiti preuredbo Avstrije, bo močno vplivalo tudi zadržanje Poljakov. Opozicija Poljakov je prišla na videz precej nenadoma, v resnici pa se je pripravljala — če ne prej — vsaj med svetovno vojno. Spominjamo se, kaj je rekel v zasebnem razgovoru ob otvoritvi parlamenta dr. Krek o Poljaki: »Zaenkrat bodo šli iz oportunističnih razlogov z vlado. A ta politika klubova ne bo našla odmeva med ljudstvom. Med Poljaki ga ne bo dobila več germanofila.« Preobrat v poljski politiki je prišel hitreje kot se je splošno pričakovalo. Ostri nastop Poljakov proti vladi je pa umljiv samo, če si predstavljamo, da spor z vlado ni otrok trenutne politične situacije in razdraženosti Poljakov, ampak da se je začelo kazati globoko vkoreninjenje, skoro nepremostljivo nasprotje med mišljenjem Nemcev in Poljakov. Saj se Poljaki včeraj niso niti hoteli udeležiti posvetovanja načelnikov glede odpusta starejših letnikov, ki ga je sklical ministrski predsednik.

Nemci se v stališče Poljakov še niso popolnoma uzevali in se čudijo njihovu nastopanju. V današnji seji, ki se je pričela ob enajsti uri, je nastopil prelat Hauser in polemiziral s Poljaki. Če Daszynski trdi, da je cela notranja uprava in diplomacija slaba, mu mora klicati v spomin, da so pri vseh višjih službah obilno zastopani Poljaki.

Izmed Jugoslovanov sta govorila dr. Tresić-Pavičić in dr. Lovro Počučnik. Dr. Tresić-Pavičić je izvajal

Govornik preide nato na dogodke zadnjega časa v zunanji in notranji politiki in svrbi pred tem, da bi mi sedaj storili nasproti Rusiji kak korak, ki bi ga morali naknadno obžalovati in ki bi zapustil v Rusiji želo revanše. Ker da se bodo razmere v Rusiji ustavile, je brezdvomno. Stomilijonski narod ne more živeti v trajni anarhiji.

Koroški poslanec Pirker je govoril o prijateljstvu med Nemci in Slovenci na Koroškem in kako so tam Slovenci zadovoljni. A je hitro opustil ta predmet, ko se je oglašil poslanec Gostinčar: »Ne trdite neresnic! Bil sem pred kratkim sam na Koroškem in sem se prepričal o nasprotnem! Slovenci nimajo pravice ne v šoli ne v uradu!«

Nato je povzel besedo ministrski predsednik in je protestiral proti napadom na Nemčijo in na zastopnika Ukrajine v včerajšnji seji.

Nemški poslanci, ki so preje poslušali Pirkerjev govor na levi strani predsedstva, so prišli med govorom ministrskega predsednika v sredo dvorane in tu tudi dobro slišali nastopnega govornika, dr. Lovra Počučnika, ki je z gromečo besedo bičal germanizacijo v Avstriji in pohlenost Nemčije. Med govorom je prišlo do silnih nemirov. Medklici so leteli sem in tja, tako da govornik skoro četrt ure ni mogel govoriti. Pri tem se je poslanec Lutschounig s Koroškega tako izpozabil, da je — govoril slovenski, ko ga je govornik apostrofiral v Lutschounigovem materinem jeziku. Divjal je tudi vsenemški poslanec Malik, ki se je ravnokar vrnil iz ruskega ujetništva. Menda tudi tega ni v Rusiji srečala namet. — Govor dr. Lovra Počučnika objavimo v celoti po stenografskem zapisniku.

Govorijo nato še poslanci dr. Isopesul-Grecul (Rumun), dr. Viškovsky (češki svaz), bukovinski Ukrajinec baron Vasiljko, tirolski Italijan Abram.

Dr. Isopesul-Grecul izjavi, da bodo Rumuni glasovali za proračun.

Dr. Viškovsky biča ostro nemški režim na Poljskem, želi Ukrajincem od češke strani najboljših uspehov in jih pozdravlja kot veliko družino svobodnih narodov, kjer si žele dobiti tudi Čehi svoje mesto. Glede miru z Ukrajino pravi, da ni tak, da bi mogel razveseliti prijatelje miru. Čehi nimajo nobenega zaupanja v ta mir in zato bodo glasovali proti proračunu. Baron Vczijeko polemizira s Poljaki. Posl. Abram se obrača proti nemškim aspiracijam na Tirolskem. Nato sprejme zbornica predlog, naj se določi finančnemu odseku štirinajstdnevni rok za poročanje v zadevi draginskih doklad učiteljem.

Prihodnja seja jutri.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Dogodek v Forminu.

Poslanec Brenčič in tovariši so vložili na justičnega ministra naslednjo interpelacijo:

Nekaj dni po žalostnem dogodku v Forminu, kjer je žitni komisar Wiederwohl na višjo odredbo brezobzirno nastopal proti kmečkemu prebivalstvu in to moral plačati s svojim življenjem, je na licu mesta v navzočnosti preiskovalnega sodnika dr. Fürstbauer-ja fotografiral notarski kandidat notarja dr. Strafele. Napravil je baje deset slik: 1. Napadalec z orožjem. 2. Skupino orožnikov, ki so aretovali ljudi. 3. Komisijo z obdolženci (2 sliki). 4. Komisijo samo. 5. Položaj po prvem napadu. 6. Neka žena kleči na Wiederwohlu. 7. Napadalec okoli Wiederwohla. 8. Wiederwohl na tleh, napadalec se oddaljuje. 9. Dva posnetka, ki predstavljata rekvizijsko komisijo z napadalcem. 10. Napadalec na preži. Slike delijo javno, da bi na ta način zasmehovali slovensko ljudstvo in hujskali proti njemu. Da imajo te slike namen služiti le političnim namenom, dokazuje že okoliščina, da so skušali ta žalostni dogodek izkoriščati v nemškem časopisu, medtem ko nekega drugega slučaja, ki se je dogodil v okraju Ormož, niso niti objavili, marveč ga skušali prikriti, ker je pač šlo za nemško prebivalstvo.

Zato vprašajo podpisani:

1. Ali je Njegova ekselencija voljna okrajnega sodnika dr. Fürstbauerja radi teh fotografskih posnetkov poklicati na odgovor?

2. Ali je Njegova ekselencija voljna odrediti, da bodo vse slike takoj zaplenjene?

Dunaj, 20. svečana 1918.

Slede podpisani.

Preganjanje Martina Černuta iz Loga.

Poslanci dr. Korošec, dr. Gregorčič in tovariši so interpelirali vlado:

Iz neznanih razlogov so smatrale c. kr. oblasti za potrebno, da so posestnika Martina Černuta dne 2. junija 1915 v spremstvu orožnikov izgnale iz njegovega bivališča. v Logu, okraj Tolnig, najprej v Galicijo na Koroškem, potem pa ga zopet v spremstvu orožnikov spravile v Lipnico. Tam je ostal Černuta konfiniran, dokler ga ni zloglasni vojni nadzorovalni urad dne 25. maja 1917, št. 101.479, oprostil vendar z omejitvijo da ne sme v ožje vojno ozemlje. Še-le koncem 1917 se je mogel vrniti domov.

Ob sebi se ume, da je imel Černuta težko gmotno škodo, neglede na moralno trpljenje in trpljenje njegove družine. Čisto nerazumljivo je, da se s takim državljanom uganja taka igra.

Vprašamo celokupno vlado: 1. Ali je pripravljena ugotoviti, kdo je zakrivil izgon gosp. Martina Černuta? 2. Kakšni razlogi so se za to odredbo navedli? 3. Ali hoče dati gospodu Černuti polno zadoščenje?

Preganjanje poštnega odpravnika Antona Brožiča v Plaveh.

Poslanci dr. Korošec, Fon in tovariši so interpelirali vlado:

Poštni odpravitelj Anton Brožič v Plaveh se je 26. julija 1914, ko je bil v časniku bral, da misli Rusija neki mobilizirati, v pogovoru z orožnikom Ivanom Bajcem izrazil, da ta mobilizacija pač ni potrebna, nakar mu je orožnik zagrozil z aretacijo.

Ze 29. julija 1914 je bil g. Brožič — orožnik je med tem očitno napravil ovadbo — iz službe odpuščen. Dne 16. avgusta 1914 so ga aretirali in ga najprej vlekli v Gorico, nato pa na ljubljanski Grad. Ze 29. avgusta 1914 so pa Brožiča na podlagi odredbe v Ljubljani eksponirane c. kr. vojaškega pravdnika z dne 28. avgusta 1914, št. A 485 spustili na svobodo.

Kljub temu je ostal Brožič »sumljiv« in c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu ga je kot nezanesljivega suspendiralo ter je svojo službo na pošti izgubil. Ker mu je bila tako odtegnjena plača, je bil gmotno težko oškodovan.

Vprašamo celokupno vlado: Ali je pripravljena slučaj Antona Brožiča, ki je sedaj v Gorenjem Zemonu na Kranjskem, preiskati in prizadetega s polno odškodnino zopet nastaviti?

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. febr. Uradno:

Na visoki planoti Asiago in vzhodno od Brente boji s topovi. Čete Linsingove vojske skupine napredujejo in so zasedle Rovno.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. febr. Veliki glavni stan:

Zahodno bojišče: Bojni skupini kraljeviča Rupreta Bavarskega in nemškega cesarjeviča: Na mnogih točkah se je razvil boj s topovi in z minami. Uspel je sunek v Argonji. — Bojna skupina vojvoda Alberta Virtemberžana: Boji na lorenški bojni črti so se v mnogih odsekih med Seille in Plaine pomnožili. Močni francoski oddelki so zvečer napadli naše postojanke pri Moncelu, Rechicourtu in Monacourtu. Sovražnik je na posameznih mestih vdrl; a naša pehota ga je zopet vrgla in ujela več mož. Naskakovalne čete so se vrnilo jugozahodno od Markircha s poizvedovanj z ujetniki.

Vzhodno bojišče: Bojna skupina maršala pl. Eichhorna: Naši polki so z otoka Moon prekoračili zamrznjeno morje in vkorakali na Estsko, kjer so zasedli Leal. Prodrali so tudi na obali morskega zaliva Riga in zasedli Pernigel in Lemsal. Kratak boj se je unel pri Lemsalu, v katerem smo ujeli 500 mož in zaplenili 20 topov. Wenden smo prekoračili. Naše čete stoje pred Wolmarjem, med Dvinskom in Pinskem prodiramo proti vzhodu. — Bojna skupina generalnega polkovnika pl. Linsingena: Napredujemo. Na celi bojni črti smo zasedli važna križališča cesta in železnice. Rovno smo izčistili od sovražnika. Plena še ni mogoče natančno pregledati. Dozdaj smo ujeli 1 poveljujočega generala, več divizijskih poveljnikov, 425 častnikov in 8700 mož; plen znaša 1353 topov, 120 strojnih pušk, 3000 do 4000 voz, železniške vlake s približno 1000 železniškimi vozovi, ki so bili naloženi precej z živili, letala in drugega vojnega blaga, ki ga še ni bilo mogoče pregledati.

Z drugih bojišč nič novega.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 21. zvečer. Na vzhodu prodiramo dalje. Nemške čete so vkorakale v Minsk.

Ludendorff.

Zračni napad na London.

London, 20. februarja. Uradno: Povo-dom zračnega napada v nedeljo ponoči je bilo ubitih 19, ranjenih pa 34 oseb.

Da, ob grobu skromne, pa vendar velike hčerke sv. Vincencija Pavlanskega moremo le reči:

»Sestra Leopoldina! Počivaj v Bogu, in blagoslovljen bodi Tvoj spomin!«

Sovražni letalci nad Inomostom.

Inomost, 21. (K. u.) Včeraj popoldne so prileteli štirje sovražni letalci od juga nad Inomost. Vrgli so približno 8 lažjih bomb v teži od 10 do 15 kilogramov, med njimi tri zažigalne bombe. Te so se razpočile in napravile na raznih točkah mesta manjšo škodo. Žal, da je napad zahteval tudi žrtve: ena žena je ubita, dve osebi težko, več pa lahko ranjenih. En letalec se je spustil na 300 metrov in je s strojno puško obstreljeval dva malteška bolniška vlaka, ki sta bila k sreči prazna. Letalci so metali listke z napisi: »Mnogo pozdravov! Na svidenjel!« Odetleti so proti jugozapadu. Nek avstrijski letalec je, kakor se poroča, pri Martinswandu zbil eno sovražno letalo.

Prodiranje Angležev v Palestini.

Carigard, 20. Glavni stan poroča: Palestinska fronta: Naše levo krilo je bilo včeraj na široki črti napadeno. Edin uspeh, ki ga je mogel sovražnik doseči, je bil, da je potisnil naše varnostne črte pri Ramonu in Tel Sesuam nazaj, na glavne postojanke in da je vzel višino Ras el Tavil. Povsod drugod je bil napad odbit. Z nadaljevanjem sovražnih napadov se mora računati. Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Predlogi Amerike v Versaillesu.

Bazelj, 21. febr. Newyorška »Tribuna« poroča: Amerika je priporočala v Versaillesu, naj se nastopi z besno ofenzivo na zahodnem bojišču in naj se napade vojno pristanišče Pulj.

Lloyd George goveril.

London, 20. febr. Lloyd George je izjavil v razpravi o vojnem proračunu: Vlada je zelo želela, da ostane kolikor mogoče dolgo Robertson načelnik generalnega štaba, v kolikor se je to moglo združevati s smerjo, ki se je skupno z zveznimi vladami v Versaillesu sklenilo; vlada je zelo obžalovala, da se ni mogla več posluževati tako odločnega vojaka, ker bi se to ne bilo jemalo s smerjo, ki jo je označil. Vlada je nazvela stališče, da je zveznim velesilam škodovalo, ker glede na moč ni vladala sloga in strmenost; naša dolžnost in smer nam velevali, da strmeno in enotno združimo naše napore. V Versaillesu se je sklenilo, naj se pooblastila vojnemu svetu razširijo. O smeri, ki naj se zasleduje, ni nobenega nasprotstva, nesoglasja so se pojavljala samo o načinu, kako naj se postopa. Francozi in Angleži so podpirali predlog, naj se izpremeni svet načelnikov generalnega štaba v glavno instanco, a pokazalo se je, da bi funkcij, ki so se poverile eksekutivi, načelniki generalnih štabov v raznih glavnih mestih ne mogli točno izvesti, če bi pa načelniki ostali v Parizu, bi morale vlade dolgo časa pogrešati svoje vojaške svetovalce; vrhovni svet je pa ta predlog soglasno odklonil; predlog se je na to umaknil. Francoski ministrski predsednik Clemenceau je na to želel, naj se zbor zaključijo in da naj vsako zastopstvo izdela svoj lastni načrt. Angleški vojaški poslanik v Versaillesu naj bi postal član armadnega sveta, to se je tudi sprejelo. Vlada je sklenila, da ponudi Robertsonu mesto v Versaillesu, to se je zgodilo šele, ko se je izvedelo, da Robertson iz vojaških razlogov nasprotuje sistemu, ki so ga v Versaillesu sprejeli. Težavno je zagotoviti skupen nastop zaveznikov. Čakajo nas grozna dejstva. Sovražnik je odklonil najzmernejše pogoje, ki so se kdaj stivali. Zakaj jih ni sprejel? Očividno se je prepričal, da doseže vsled poloma Rusije vojaško zmago in s silo Evropi naloži prusko nadvlado. Ker je položaj tak, prosi, naj zbornica opusti vsak spor in naj strmeno nastopa.

Zmede na Ruskem.**Mirovna pogajanja z Rumunijo.**

Berlin, 21. febr. Wolff: Državni tajnik dr. pl. Kühlmann je odpotoval 21. t. m. čez Dunaj v Bukarest.

Pred novimi pogajanjmi z Rusijo.

Dunaj, 22. febr. Listi poročajo, da odpotuje zunanji minister grof Czernin danes v Bukarest. Če bi se pričela istočasno nova pogajanja z Rusijo, se odpošlejo drugi posebni delegiranci v Brest Litovsk. Berlin, 22. febr. Ruski kurir, ki se je predvčerajšnjim pripeljal čez nemške črte, se je pripeljal ponoči v Berlin, kjer je izročil imenovani predlog ruske vlade. Dokument, ki se dobesedno strinja z znano petrograjsko brzojavko, sta, kakor poroča »Berliner Tagblatt« podpisala Ljening in Trockij. O nemškem odgovoru, ki ga odpošljejo šele čez nekaj dni, se še posvetujejo. Državni tajnik dr. pl. Kühlmann je odpotoval sinoči čez Dunaj v Bukarest. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« obvešča, da se bodo pričeli z Rusijo šele čez nekaj časa pogajati. Odmor porabi državni tajnik dr. pl. Kühlmann za to, da se bo kot nemški pooblaščenec pogajal o sklepanju miru z Rumunijo. »Lokal-anzeiger« poroča, da se bosta v rumunskem glavnem mestu grof Czernin in dr.

pl. Kühlmann pogajala z generalom Ave-rescuom, da kolikor mogoče hitro pojasnita naše razmerje z Rumunijo.

Stališče švedske z ozirom na Finsko.

Stockholm, 20. febr. V drugi zbornici je izjavil ministrski predsednik Eden o stališču švedske nasproti Finski: vlada ne namerava z orožjem posredovati, če ne bo na to prisiljena. Široke ljudske plasti se upirajo nastopu, ki si ga gotovi krogi žele. Prepovedi o prevozu in o izvozu orožja ne namerava preklicati ali spremeniti, ne dovoljuje, da bi se ustanavljali oboroženi zbori na švedskih tleh, pač je pa zasebnikom dovoljena, da smejo kot prostovoljci služiti na Finskem, a dobave orožja iz švedskih zalog ni dovolila, ker noče, da bi jo pritegnili v finsko državljansko vojsko. Vlada je posredovala z namenom, da se doseže popolna samostojnost Finske, a finska vlada je 14. febr. odklonila švedsko posredovanje, češ da premirje ni mogoče. Vlada glede na Alandske otoke dela na to, da zabrani nasositi in prelivanje krvi, a v politične zadeve otokov se ne vmešava. Voditelj desnice Linamann je protestiral, če švedska v usodni uri ne bi Finski pomagala. Branting je izjavil za socialiste desničarje, da bi vmešavanje švedske na Finskem ne rodilo nič dobrega; večina švedskega naroda ne želi, da bi bila švedska na tak način pritegnjena v vojsko. Rekel je, da vladi zauna tako z ozirom na Finsko, kakor tudi glede na vprašanje Alandskih otokov.

Prodiranje v Rusiji.

Iz Berlina: Na vzhodu prodirajo dalje. — Iz Kodanija: »Utro Rossij« piše: Boje se, da bo morala vlada izprazniti Petrograd. Rusija mora v vseh okolnostih Petrograd držati in braniti do skrajnosti.

Politične novice.

+ Glasovanje o proračunu bo v sredo, Dunaj, 21. svečana. Ob 2. uri popoldne se je sestala seja načelnikov strank. Sklenilo se je, da konča zbornica prvo glasovanje o proračunu v petek. V soboto in ponedeljek bo rešil proračunski odsek predlogo, v torek in sredo se bo vršilo drugo branje provizorija. Glasovanje pa se vrši v sredo ob 5. uri popoldne.

+ Odsaki. Dunaj, 21. svečana. Danes je zboroval ustavni odsek. Poročal je dr. Waldner o ministrstvu za ljudsko zdravje. Brambeni odsek je razpravljal o odpustitvi za vojno nezmožnih invalidov. V imunitetnem odsaku pa je bila na dnevnem redu predloga o razširjenju imunitete.

+ Slovanski blok? Dunaj, 21. svečana. (Kor. urad.) V parlamentarni seji Poljskega kluba je predlagal Vsepoljak grof Skarbek, naj se postopa v bodoče dogovorno z drugimi slovanskimi strankami. S tem se pripravljata uresničenje slovanskega bloka. Vsepoljaki so se že izrekli za skupen nastop s Čehi.

+ Ogrska poslanska zbornica je 21. t. m. nadaljevala generalno debato o proračunskem provizoriju. Poslanec Szilagyi je naglašal, da je dala Ogrska 8 odstotkov več krvnih žrtvev nego Avstrija, ker so se nabori na Ogrskem veliko strožje izvajali nego v Avstriji in je bilo med Ogrski tudi več vojnega navdušenja. Tudi vojaške oprostitev so neenako razdeljene na škodo Ogrske. Ministrski predsednik je govornika opomnil, naj ne sumničari na splošno. — Govornik poslanec Farkas je na Ballov medklic: Vsenemcev se boji-mo! odvrnil, da bi bila skrajna nevhvaležnost, ako bi sedaj zvestega zaveznika označevali kot nevaren element. Poslanec Abraham je opozarjal na veliko gospodarsko premoč Ogrske, proti kateri treba domače koristi že sedaj zavarovati.

+ Načrt finančne nagodbe med Hrvatsko in Ogrsko je sprejel ogrski finančni odsek.

+ Rusija, Nemčija in mir. Z ozirom na rusko kapitulacijo piše »Arbeiter-Zeitung«: Vsi, ki delajo svoje račune samo na temelju sile, ki hočejo življenje narodov urediti po zakonu topov in bajonetov, bodo sedaj triumfirali. Vrskali bodo, kajti njihova metoda se je obnesla. Ali pa je njihovo veselje opravičeno? Da mora narod, ki je brez vsake brambe, sprejeti, kar mu narekuje mogočen nasprotnik, je enkrat ena. Če je pa bilo modro, na ta način uporabiti silo, bo pokazala šele bodočnost. Ko sta se Kühlmann in Czernin odpeljala v Brest-Litovsk, sta obljubila, da bosta sklenila sporazumni mir. Toda mir, ki se je vsilil Rusiji z oboroženo silo, ni nikak sporazumni mir. To je pristen zmagoviti mir, o katerem so vsenemški generali in pruski junckerji vedno sanjali. Ta mir bo pogreznil v srce ruskega naroda želo sovraštva in maščevanja in na zapadu bo strasti proti osrednjim velesilam znova razbičal. — Rusija je sedaj izjavila, da sprejme nemške pogoje z dne 9. februarja; ali se bo pa Nemčija po nektravi zmagi svojega orožja že zadovoljila s tem, kar je tedaj zahtevala? Že se šepeta, da bo Nemčija sedaj zahtevala, naj se Rusija ne odpove brezpogojno le Poljski, Litvi in Kurski, marveč tudi Ukrajini, Livoniji ter

Estlandiji in Finski, to se pravi, da se odpove deželam s 50 milijoni prebivalcev. Znabiti je Rusija tako brez moči, da se bo takoj ali pa v kratkem udala tudi tej zahtevi, znabiti bo prisiljena tudi za to cenno skleniti poseben mir. Toda splošni mir od tega ne bo imel koristi. V takem ruskem miru Amerika ne bo spoznala uresničenja svojih načel za nov svetovni red. Če razkosamo Rusijo in porušimo s tem ravnotežje moči v Evropi, bo Anglija nadaljevala vojno do zadnjega moža in ravno tako Francija, ki bi po razkosanju Rusije ne bila več velesila. Splošni mir bi se nam odmaknil v daljavo. Hvalili se bodo, da je dosegla Nemčija nad Rusijo veliko zmago; toda kdor hoče splošni mir, bo videl v tej zmagi, ki jo je dosegla Nemčija tako poceni, le Pirovo zmago. — V Nemčiji je očividno prišel na krmilo imperializem. Na Nemškem danes ni nikogar, ki bi mu mogel krmilo izviti iz rok. Toda če se zopet začne mirovna pogajanja, bo končno tudi Avstro-Ogrska zopet izpregovorila svojo besedo in uveljavila svoj vpliv. Vsak, ki pozna našo gospodarsko stisko, razpoloženje naših delavnih slojev, napetost vseh socialnih, političnih in narodnih nasprotij v naši državi, ve, česa potrebujemo. Državnik, ki bi hotel izrabiti slabost Rusije in ustvariti na vzhodu red, ki bi oviral mir na zapadu in jugu, bi tistim, ki vladajo v Avstriji, napravil slabo uslugo.

+ Reški Mažari in deklaracija. Reški Mažari nimajo miru, odkar se je tako veliko število Hrvatov izjavilo za majniško deklaracijo. Sedaj zahtevajo mažarski listi in obenem pa namigujejo, da se bo to tudi izvršilo, naj se kazensko postopa proti podpisovalcem deklaracije po §§ 127, 171, 172 in 173 ogrskega kazenskega zakona.

+ O jugoslovanski agitaciji v Oseku je vložil v sredo, 21. t. m. v mažarskem parlamentu mažarski poslanec Gejza Polonyi interpelacijo.

+ Pustna zgodovina. Na pustni torek so celovške »Freie Stimmen« objavile podlistke »slovenski in nemški interesi v Furlaniji.« Neki Ernest Klein z vso, pustu primerno resnostjo tam dokazuje, da beneških Slovencev — sploh ni, pač pa da so v Furlaniji še danes nemške naselbine. Te predstraže, pravi ta najnovejši zgodovinar, je treba rešiti in jih s krepko utripajočim življenjem nemške kulture spraviti v organično zvezo. Ker se je ob Koroski meji v Furlaniji nekdanj naselila retorica koroskih Nemcev, beneških Slovencev — ni. Po isti logiki seveda trdijo koroski Nemci, da tudi na Koroskem ni Slovencev, ampak le nekaj »bindišarjev«.

+ Khuen-Hedervaryjev mandat je meščanski klub notranjega mesta v Budimpešti ponudil županu dr. Barczyju, ki je ponudbo sprejel.

+ Nov hrvatsko-srbski list v Sarajevu. Iz Sarajeva poročajo »Jutarnjemu listu«, da so vsa predela za izdajanje novega hrvatsko-srbskega lista v Sarajevu proti »Hrv. Dnevniku« končana. Glavni ustanovitelji lista so dr. Sunarić, Dimović in bivši saborski predsednik Vojislav Šola. Ta list, ki ga posebno podpirajo frančiškani, bo stal na stališču narodnega samoodločevanja in dunajske deklaracije jugoslovanskih poslancev. Prva številka izide najbrže že 1. marca.

+ Minister za ljudsko prehrano odstopil. Ker je odstopil minister za ljudsko prehrano generalni major Höfer, se bavijo z vprašanjem, kdo da mu bo sledil. Kandidata za to mesto sta generalni major Lendler in šlezjski deželni glavar grof Henrik Larisch.

+ Alpski poslanci v upravnem svetu južne železnice. Poslanci Dobernič, Pantz in Kraft so se udeležili 21. t. m. seje upravnega sveta južne železnice, ki jih je kooptiral. Dobernič je v daljšem govoru povedal, da pravzaprav ni zdravo, če se udeležujejo aktivni politiki takih podjetij in da so vstopili le zato, da postane stik alpskega prebivalstva z južno železnico tesnejši in prisrčnejši. Povedal je tudi, da bodo čuvali koristi družbe. — Veseli nas, ker ni vstopil v upravni svet južne železnice noben aktivni jugoslovanski politik. Razmeram na južni železnici pa bomo posvečali vso pozornost, ker poznamo velemiške in pomembne aspiracije novih upravnih svetovalcev južne železnice, ki bodo pač čuvali v prvi vrsti koristi nemškega uradništva na južni železnici in bodo pomemčevali, kar bodo mogli.

+ Skupni ministrski svet so sklicali za soboto na Dunaj. Udeležijo se ga od Ogrov Wekerle, Szetereny in knez Windischgraetz. Cesar zasliši Wekerla v zasebni avdienci in bo konferiral tudi z zunanjim ministrom grofom Czerninom o novem položaju, ki ga je ustvarila Trocki-jeva brzojavka. Skupni ministrski svet se bo pečal z vprašanji prehrane in z gospodarskimi zadevami.

+ Pomajnklija naša preskrba s premogom iz Nemčije. Z Dunaja: Premog iz zgornje Šlezije v Avstrijo zopet zelo zanimivo uvažajo. Vstrel česar nameravajo

najodločneje pri nemških komisijah za premog nastopiti.

+ Kongres francoskih socialistov je sklenil, naj se vrnejo Nemčiji njene kolonije, izvede ljudsko glasovanje v Alzaciji-Loreni in da naj se Italijani odpovedo vzhodnemu bregu Jadranskega morja.

+ Italija se boji premoči Nemčije. Bivši italijanski minister Bononi je v seji zbornice 20. t. m. izjavil: Če se podonavska monarhija popolnoma razbije, bi bile posledice zelo neprijetne, ker bi se moč Nemčije, ki bi si pridružila sedanje avstrijske nemške pokrajine, zelo pomnožila.

+ Proti enakim volilnim pravicim v pruski državni zbor. V seji volilnega odseka pruske poslanske zbornice so sprejeli z 20 proti 15 glasovom predlog konservativcev o uvedbi pluralnega načina volitev. Za predlog je glasovalo 12 konservativcev, 4 svobodni konservativci in 4 narodni liberalci; proti pa 8 pristašev centra, 3 svobodomislici, 1 socialni demokrat, 1 Poljak in 2 narodna liberalca.

+ Glavni odsek nemškega državnega zbora je sprejel mirovno pogodbo z Ukrajino in izpopolnilni dostavek.

+ Volilna dolžnost za pruski deželni zbor. Volilni odsek pruske poslanske zbornice je sklenil z vsemi proti glasovom socialnih demokratov in Poljakov predlog o uvedbi volilne dolžnosti.

+ Proti miroljubom v Angliji. »Daily Mail« javlja: Angleško ministrstvo je pooblastilo državnega cenzorja, da zatre v časopisju poročila o mirovnih pogajanjih in o demonstracijah za mir.

+ Proti Lloydju Georgesu. »Stampa« poroča iz Londona: Spodnja zbornica dela, o tem se ne more dvomiti, na to, da Lloyd George odstopi. Miroljubi upajo, da se sestav vlada, ki bo s podporo Asquitha naklonjena miru. Boje postane tudi lord Lansdowne minister.

+ Predsednik Wilson govori bodoči teden v kongresu zopet o mirovnih pogojih Amerike in o stališču Amerike nasproti sklepom v Versaillesu.

+ Novi generalni guverner v Lublinu. Uradno se poroča iz Lublina: Cesar je poveril vodstvo generalne guvernije na Poljskem generalu pehote Antonu Liposčaku.

+ Proti lastnikom časopisov v Angliji je sprejel unionistični vojni odbor angleške zgornje in spodnje zbornice predlog, ki prepoveduje lastnikom časopisov prevzeti kako vladno mesto.

+ Nemci naložili Varšavi kontribucijo. Nemške oblasti so naložile mestu Varšava kontribucijo 250.000 mark vsled zadnjih demonstracij. — V Czenstohovu, Lodzu in Wloclaweku so razglasili oblegovano stanje.

+ Za generalisima vseh poljskih oddelkov je imenoval regentski svet podmaršala Rozwartowskega.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Izjave za deklaracijo je prejel Jugoslovanski klub na novo od sledečih: Jugoslovanska omladina grada Split, žene in dekleta občine Gradac in Podzemelj, blagovške občine (okraj Kamnik), občine Zlatopolje, županstvo občine Zlatopolje, vaščani iz Znojil, Stržič in Kala na Tolminkem (186 podpisov), žene in dekleta občine Vinica (Belokranjsko), župnija Tomaj na Goriskem (111 moških in 561 ženskih podpisov), žene in dekleta iz Kamenji, Vrtovinj, Škrljeje (skupno 588 podpisov), žene in dekleta farne občine Bukovo na Goriskem (115 podpisov), vasi Zakojca v fari Bukovo na Tolminkem (85 žen in deklet), katerim se je pridružilo še 50 mož in fantov), občina Trata pri Kranju, trg Tržič na Gorinskem, občina Murski vrh—Zasad (okraj Ljutomer), vsi begunci iz Goriskega, bivajoči v Laškem trgu na Štajerskem, žene in dekleta iz župnije Belevode pri Šoštanjju (198 podpisov), občina Poljica-Priko v Dalmaciji je poslala brzojavno izjavo za deklaracijo, Zatrebački tipografi (246 podpisov), občina Vrbljenje pri Ljubljani, duhovniki na dekanijskem sestanku v Rogjatu (rogaška dekanija), občina Sv. Ema (pri Pristovi), občina Nezbišje (pri Pristovi), opčinari Kraljevice, občina Tjensko, žene in dekleta vasi Slivje, Slope, Tatre, Orehek, Kozjane, Kovčice ob. Materije v Istri z nad. 671 podpisi, invalidi obč. Zabukovje pri Brezčah, ranjeni i bolesni vojnici nalazeći se u bolnici u Osijeku (102), ostali možje in fantje, žene in dekleta župnije Miklavž nad Laškim (414 podpisov), občina Mala vas (okraj Ptuj), žene in dekleta vasi Megovnice občine Griže (109 podpisov), Zabukovca občine Griže (183 podpisov), Pongraška okolica občine Griže (104 podpisi), iz vasi Griže (65 podpisov), begunci begunskega taborišča v Brucku ob Litvi (1577 ženskih in 598 moških podpisov), žene in dekleta občine Jezersko na Koroskem (200 podpisov), možje in mladeniči župnije Polica pri Višnjigori (podpisali so vsi do zadnjega (192 podpisov), žene in dekleta občine Polica (s 306 podpisi, to je novih 103 podpisov), občina Loka pri Planini, žene in dekleta, možje in fantje župnije Sv. Janž na Vinskigorici, žene in dekleta vasi Griblje na Belokranjskem, zavrovainca goveje živine v Materiji (Istra), občina Adlešiči (okraj Črnomelj), občina Kopriva, občina Ambrus, veliko število občanov iz Kaštela Kambolovaz pri Splitu, občina Tinje, občina Milna (brzojavno), jugoslovanska akademska mladina u Gracu (brzojavno), sveukupno pučanstvo otoka Šolta s 4226 podpisi (brzoj. besedilo brzojavke priobčimo posebej), žene in dekleta župnije dobrnske, občina Križevci na Murskem polju, občina Bistrica pri Rušah, Kmečka občina Marija Gradec, žene in dekleta iz Zgornjega, Srednjega in Spodnjega Bitnja pri Kranju, Slovenke občine

lenje v Saleški dolini, žene in dekleta iz Lehna, Ribnice na Pohorju in Arloce (190 podpisov), občina Loka pri Zidanem mostu, občina Sv. Anton v Slov. goricah, občina Andrejci v Slov. goricah, občina Čagona (okraj Sv. Lenart), občina Čočetinci (okraj Maribor), občina Župetinci (okraj Maribor), odločni narodni Slovenci v kopaljšču v Rogoški Slatini, svečeniški konavskog dekanata, žene in dekleta župnije Sv. Križ pri Kostanjevici (z 850 podpisov), žene in dekleta občine Raka na Dolenskem (s 1118 podpisov), krajna občina Ribnica, žitelji mjesne občine Kastav kotara Volosko-Opalija u Istri (s velikim številom podpisov), žene in dekleta občine Jarše pri Kamniku (237 podpisov), občina Ratezevo brdo, občina Čelje, občina Janjevobro, občina Kilovče, občina Smerje, občina Prem, žene in dekleta obč. Smerje, žene in dekl. obč. Prem, žene in dekl. obč. Janežovo Vrdo, žene in dekleta občine Čelje, žene in dekleta občine Kilovče, žene in dekleta občine Ratezevo brdo, občina Sv. Ana pri Trzinu (Gorenjsko), žene in dekleta župnije Koprivnica na Štajerskem, žene in dekleta župnije Sv. Jurij ob Ščavnici (1666 podpisov), hrvatske žene i djevojke u Bernu kraj Pazina u Istri (225 potpisov), učiteljski zbor ljudske šole na Dolu, Hranilnica in posojilnica na Dolu, općinariji občine Vodnjan u Istri. — Vsem hvala!

Jugoslovanski klub.
Občinski odbor trga Ptujška gora je v svoji seji dne 3. februarja 1918 soglasno sklenil, da se pridruži izjavi Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917, ki zahteva, da se Slovenci, Hrvati in avstrijski Srbi združijo v lastno državo pod slavim habsburskim vladarjem. — Občinski odbor trga Ptujška gora, dne 3. februarja 1918. — Jakob Horvat, župan.

Občinski odbor Sv. Ivana Zelina na Hrvatskem se je izjavil za jugoslovansko deklaracijo.
Podpisovanju majniške deklaracije v Marezigah se je pridružil do sedaj 344 oseb in sicer iz vasi Centur-Vančanel 212 podpisov, iz vasi Babiči 31 podpisov, iz vasi Truške 101 podpisov in iz vasi Marezige (Pola zaplenjena po c. kr. orožniški postaji). Obenem se nabira po celi občini tudi za dr. Krekov spomenik. Dosedaj se je nabralo 418 K 60 vin. Iz župnije Poljane so nam poslali še 82 podpisov za deklaracijo. Vseh podpisov so nabrali 1021.

Dalmatinski občini Milna in Tjesno pri Zadru sta se izjavili za jugoslovansko deklaracijo.

Podpisani občani trške občine Ptujška gora se pridružujemo v očigled začetim mirovnim pogajanjem z vsem srcem klicu trpečih milijonov po skorajšnjem miru v smislu sv. očeta Benedikta XV. ne miru sile, ampak pravice, sporazumljenja in popolnega samoodločevanja vseh narodov ter navdušeno pozdravljamo tozadevna prizadevanja ljubljenskega našega cesarja Karla. — V svojem in v imenu svojih sinov, očetov, oziroma bratov, ki stoje na bojiščih na braniku mile domovine ali pa so že padli pred sovražnikom junaške smrti, pa zahtevamo, da se prejkoli združijo vsi Jugoslovani monarhije v samostojno jugoslovansko državo pod žezlom slavne habsburske vladarske hiše v smislu deklaracije državno-zborskega Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917. Svoboda Jugoslavija, prost vsakega gospodarstva tujcev, mora biti plačilo za vse brezmejno prestano gorje in prelito srčno kri naših dragih. »Prost mora biti, prost naš rod. — Na svoji zemlji svoj gospod!« (Gregorčič.) »To hočemo, to moramo, to bomo.« (Medved, Kacijanar.) — Sledi 332 podpisov mož in mladeničev (90), žen in deklet (242) ter 14 goriških beguncev. — V narodne namene se je pri tem nabralo 157 K, in sicer za Tiskovni dom 100 K, za Krekov spomenik 31 K, za Ciril-Metodovo družbo 14 K, za Slovensko Stražo 12 K.

Ljubljanska aprovizacija.

a Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v soboto, dne 23. t. m., ob 5. uri v mestni posvetovalnici.

a Meso na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami, znamenovanimi s črko D, prejmejo goveje meso v soboto, dne 23. t. m., popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je ta-le red: od pol dveh do dveh št. 1 do 200, od dveh do pol treh št. 201 do 400, od pol treh do treh št. 401 do konca. Ena oseba dobi ¼ kg, dve osebi ½ kg, tri in štiri osebe ¾ kg, pet in šest oseb 1 kg, sedem in osem oseb 1½ kg, več oseb 1½ kg. Kilogram stane 2 kroni.

a Kako bi se dalo odpraviti nastavljanje pri mesu? To vprašanje je v našem mestu najbolj pereče in najbolj nujno, da se reši. Lahko ni to vprašanje, saj vidimo, da do sedaj še ni pri nas skoraj v nobenem mestu ugodno rešeno. Kakor čujemo, misli ljubljanska mestna aprovizacija prav resno na rajoniranje. Izpeljati hoče stvar tako, da bi vsakdo dobival meso le pri svojem stalnem mesarju. V rajone se namerava pritegniti tudi ubožno akcijo ter mesnice pri deželnem mestu za klavno živino. Kdor dobiva meso pri deželnem klavnem mestu, bi v bodoče dobival tamkaj vse nanj vsak teden odpadajočo množino govejega mesa. Ravnotako bi dobili udeleženci ubožne akcije samo pri njej vse meso, ki bi jim šlo za dotični teden. Le oni ljudje, ki niso niti pri ubožni akciji, in niti pri mesnici deželnega klavnega mesta, bi za naprej smeli dobivati meso pri mesarjih. Pridelati bi jih bilo posameznim mesarjem, upoštevajoč pri njih v prvi vrsti dosedanje stalne odjemalce. Rajoniranje bi se dalo na ta način tem lažje izvesti, ker se je gostilničarje in zavode že itak odvezlo mesarjem in dobivajo isti meso pri mestni aprovizaciji. Koliko mesa bo padlo na posamezne osebe vsak teden, zavisi od množine in velikosti mestni aprovizaciji dobavljene živine. Od te dobljeno meso bi se vsak teden sproti računsko porazdelilo na posameznega ljubljanskega prebivalca. Vsak mesar bi dobil odkazanega toliko

mesa, kolikor bi mu ga šlo po razdelilnem ključu in po številu oseb, ki bi jih imel preskrbovati z mesom. Med odjemalcem mesa in mesarjem bi nastalo enako razmerje, kakor je sedaj med prodajalcem moke in kupcem. Za meso bi se ne bilo treba nič več nastavljeti, ker bi vsak mesar vedel, komu sme meso dati, vsaka stranka pa bi vedela, kje sme iskati to blago. Ker je zadeva za vse kroge prebivalstva velepomembna in ker je nje rešitev zvezana z nešteti težkočami, morda ni odveč, ako se jo izroči javnosti, da o njej izreče svoje mnenje, še predno pride do uresničenja.

Ljubljanske novice.

lj Glasbena Matica. Prihodnji koncert Glasbene Matice se bo vršil s sodelovanjem moškega in ženskega zbora in odličnih solistov v soboto, 9. marca, v Union-ski dvorani. Vstopnice se bodo pričele jutri prodajati.

lj Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani priredi na povabilo bratskega Slov. katol. izobraževalnega društva v Sp. Hrušici v Našem domu v nedeljo, 24. februarja, točno ob 4. uri popoldne v proslavo prvobornika Jugoslovanev Krekovo slavnost. — Vstopnina: Sedeži 1. vrste 3 K, 2. vrste 2 K, stojišča po 1 K. Vstopnice se dobe v predprodaji od srede, 20. t. m., v Našem domu v Spod. Hrušici. Otroci pod 10 let nimajo vstop. Del čistega dobička je namenjen za Krekov spomenik in za domače društvo. — K obilni udeležbi vabi odbor.

lj Koncert brata in sester Holubovih se zaradi obolenosti pianistinje preloži na poznejši čas.

lj Odbor Vincencijeve konference Marijinega Oznanjenja v Ljubljani naznanja vsem odbornikom, da se bodo od toraka, t. j. 26. t. m., dalje vršile seje ob 5. uri zvečer v istih prostorih. Za obilno udeležbo vabi odbor.

lj Zaročil se je g. France Ramovš z gđc. Olgo Trtnikovo. Pri tej priliki se je nabralo za Krekov spomenik 50 K.

lj Umrla je v Hilšerjevi ulici št. 3 gđc. Mici Petrovič po dveletni mučni bolezni. Pogreb se vrši v soboto ob 4. uri popoldne na Viču. Počivaj v miru!

lj Izgubila je uboga žena od kavarne »Central« do Vodnikovega trga črno denarnico z veliko vsoto denarja. Pošten najditelj se prosi, naj prinese denar proti primerni nagradi na državno policijo.

lj Našlo se je na Zaloški cesti blizu železniskega prehoda nekaj denarja. Dobi se na stojnici, Vodnikov trg, pri Minki.

Abdul-Hamid.

(Konec.)

Dogodki z dežele so šli večinoma v sultanovo palačo; ono malo, kar je ostalo, je razdelil med uradnike. Velikanske vsote je imel nakopičene v svojih palačah in inozemskih bankah. Pa ni tako živ kakor si navadno predstavljamo orientalskega vladarja, osebna njegova skromnost je bila velika, gospodinjstvo navadno. Seveda ni bilo nobenega reda v državnem gospodarstvu, nobene pravice. Mesece in leta niso dobili uradniki nobene plače; par tisoč carigradskih vojakov je bilo elegantno oblečenih, imenitna je bila njihova hrana, a zunaj so hodili vojaki bos in napolnagi okoli, hrana zanič, plače seveda nobene. Ni čuda, da je armada pozneje odrekla pokorščino in je največ pripomogla k njegovemu padcu.

Vodilni princip Hamidove vlade je bil skrajno konservativen: sultan je vse, gospodar države, gospodar vsega bogastva in vseh posestev, usode in življenja vseh podanikov. Če je kdo le v mislih si upal dvomiti, da to ni res, za upornika ga je imel in ga je s celo rodbino vred uničil. Zato je pa moral imeti seveda celo armado špijonov; vsak dan je prišlo v njegovo tajništvo deset do dvajset teh prikupljivih oseb, na koskih popirja so imeli svinčnikom načerkane uspehe svojega delovanja, kosčke je sultan vsak dan pregledal. Koliko je bilo špijonov, tega sicer ne vem; vem pa, da so nešteto uradnikov, mladih Turkov iz najboljših hiš ravnotako kakor iz preprostega ljudstva, prišli kar ponoči iskat, iz postelje so jih izvlekli, zaprli, potem pa poslali v preganstvo. Govorili so o nasilnih umorih, o ljudeh, ki so nenadoma izginili. Ni čuda, da sta ta despotizem in ta špijonaža napravila Hamida za najbolj osorženega moža Turčije. Nekoč sem se skorajžil, povedal sem sultanu svoje mnenje in mu dal nasvete, naj bo drugačen. Ni bil videti razžaljen, a rekel mi je: »Res je, dobro poznaš naš narod in našo deželo, ne veš pa, da bi bile zahodnoevropske postavne in naprave smrten strup za nas. Moje ljudstvo še ni zrelo za prostost, in tako bi bila sploh nemogoča, toliko je pri nas narodnosti, ki so Turkom sovražne.« Teh nazorov se je oprijela takoj Hamidova okolica, najbolj so se pa razširili zunaj na deželi.

V Carigradu je bila družba s ponosnim imenom akademija znanosti. Njen poklic je bil na vse orei kot znanstven, gledati je

morala na najstrožjo cenzuro, vsako bolj prosto misel je morala v kali zatreti. Ko je neki učenjak hotel izdati veliko znanstveno enciklopedijo, so jo konfiscirali že pri tretjem zvezku; sultan je rekel, preveč njanja je nevarno. Šli so celo tako daleč, da so hoteli v besednjakih zatreti besedo »prostost«. — Taka in enaka nasilstva so bila sultanova metoda, da bi se obdržal na prestolu. Dobro je vedel, da ga hočejo strmoglaviti oni mladi možje, ki jih je pregal in ki so živeli v središčih zahodne kulture.

Sovrašstvo do Hamida je šlo tako daleč, da so se v Carigradu vsakega ogibali kot garjevega psa, kdor je šel ob petkih gledat sultana, ko je šel po običaju v mošejo moliti; vsakega takega so smatrali za sovražnika naroda.

To vse je sultan dobro vedel, zato tudi njegov strah pred javnimi nastopi in njegova želja po bivanju doma. Takoj ko je začel vladati, pa tega strahu ni bilo opaziti, saj je bil pravzaprav nasproten njegovemu značaju. Takrat je šel večkrat v družbo, celó v hotele predmestja Pere, kamor so zahajali iz večini samo Evropci. Z despotizmom je pa rastel tudi njegov strah. Kljub vsem tem grdim potezom pa mislim, da ni bil v srcu hudoben, temveč samo neizobražen, prenapet, morebiti celo napol nor. Njegovo dobro srce se je večkrat pokazalo, usmiljenje je imel z reveži, rad je delil darove, ustanovil je velikanske otroške bolnišnice in jim nakazoval ogromne svote. Kjer je pa šlo za vladanje in za opozicijo, tam je bil neizprosno, grozovit trinog.

Imeli so ga pa za velikega politika, tudi Bismarck. Kako se to zлага? Razumeti more take reči le tisti, kdor pozna pravega orientala. Hamid je bil nedosežen mojster v zatajevanju in prikrivanju misli. Znal je biti izredno prijazen, kar očaral je, težko je bilo, odtegniti se vplivov njegove osebnosti. Ni bilo torej takrat lahko za diplomate v Carigradu. Večino zastopnikov tujih sil je na zelo spreten način pridobil zase in v večini slučajev je lahko dosegel zaželjeni cilj.

Evropskega vladarja ni imel nobenega rad. Sicer je visel v velikem salonu neke njegove palače velika slika našega cesarja Franca Jožefa, okoli nje pa manjše podobe drugih vladarjev. A iz tega še ne smemo sklepati, da bi bil imel našega cesarja rad. Naši državni sploh ni bil naklonjen. Tudi Angležev ni maral; mislil je, da morajo ustreči vsem njegovim željam, in če niso hoteli, je bil hud nanje. Rusov se je silno bal in ker sem jaz večkrat pisal proti njim, mi je rekel: »Zakaj Ruse vedno napadaš? Alah je tako uredil, da bodo Rusi napadli druge narode. Alahovi volji se pa ne moremo upirati.«

Ko je l. 1909 izbruhnila revolucija, je bila Evropa mnenja, da je bil Hamid presenečen. Pa ni res. Vedel je za to, saj je še par tednov pred revolucijo dal zapreti dva visoka generala. Ko se je pa začelo, je bil takoj pripravljen dati Turčiji ustavo. Z neverjetno lahkoto je menjal vloge. Kdor ga je videl, kako je v parlamentu govoril v svoji loži in prijazno pozdravljal člane državnega zbora, ta ne bi bil nikdar verjel, da je to tak despot in absolutist. Prvi meseci njegove ustavne vlade so še precej mirno potekli. Zaupan je poslanec vanj je bilo tako veliko, da se mu jih je po obedu, po staroturški navadi več približalo in so mu ponižno poljubili rob obleke. Abdul je na vso moč zatrjeval ljudstvu, da je on zaščitnik ustave in da mu nobena stvar sveta ni tako pri srcu kakor prosti razvoj naroda. Pa je prišla protirevolucija. Nekteri nazadnjaški uradniki so ga prepričali, da je lahko zatreti napredno vlado, in stari lisjak je šel v past. 13. april 1910 je pokazal, da je zgubil veliko svoje stare diplomatske spretnosti in tudi energije. Če bi se bil postavil na čelo čet, ki so mu ostale zveste, bi bil brezdvomno zmagal in zopet unostavil staro vlado. Ker pa tega ni naredil, je bil njegov konec neizogibljiv. Kakor znano, so ga zaprli v Solunu ob izbruhu balkanske vojne pa so ga prepeljali v Carigrad.

V zadnjih letih se je prejšnji strah spremenil skoro v popolno znorelost. Udal se je sicer čisto po orientalsko v svojo usodo, ki je ni mogel in tudi ne poskusil spremeniti, a strah in bojazen sta mu kljub temu prinesla smrt. Upanje je, da z njegovo osebnostjo izgine iz Turčije tudi absolutizem.

Tako Vambéry.

Neki drug dober poznavalec Turčije in njenih razmer, Nemeč Endres, ga pa slika takole:

Malo je bilo takih diplomatskih talentov kakor je bil Abdul Hamid; vse evropske srednjenadarjene poslanike v Carigradu je visoko nadkriljeval. Samo vsled tega in pa vsled tekmovanja velesil se je bolna in raztrgana država lahko še obdržala. Manjkalo mu je pa moralne velečine, ki jo moramo imeti, če hočemo ustvariti kaj trajno vrednega. Na polju morale opazujemo pri Hamidu neoporečna znamenja degeneracije.

Tragedija skoro vseh knezov obstoji v tem, da jih presleti ideja, kakor da bi

bili ti vsled božje milosti, da jih ta ideja napačno vzgoji in mislijo, da so ženiji že zato, ker so knezi. Najraje imajo okoli sebe slinolizce, ki jih potrjujejo v teh mislih in so pač najgrše, kar je na svetu. Vsako samostojno mnenje je že sumljivo. Le oboževanje privabi na obraz milostni nasmeš in dobro voljo.

Abdul Hamid je bil sicer ženij, a njegova hiša je bila mrtva, ni prenesel resnice, zato pa tudi nikdar ni čutil ljubezni ljudstva.

Njegovo delo samo, njegovo državniško bistroumnost je moral vsak občudovati, a popolna nemoralnost uporabljenih sredstev je moral izzvati odpor na vseh straneh. Njegova moč je redila sicer vse polno pristašev, ki so mu bili slepo udani, a ljubezni on ni nikdar sejal in je tudi nikdar ni žel. Proti ženskam je bil druzičen in vidimo na njem tudi simpatične poteze. Z odprtim srcem je dajal in zato tudi ni bil osvožan.

Njegove duševne sposobnosti so obsegale vse, njegovi spomini so dokaz samostojnega in bistrega duha. In vendar je bil ta duh bolan. Morebiti je bila ta bolezen začetkoma še skrita, a z razmerami so se pojavili vsi znaki bolezni, mislil je, da ga zasledujejo. To je pa ena najhujših bolezni. Abdul Hamid je veliko dal in daroval, marsikdo je obogatel ob njem. A vsi ti izdatki niso nič proti velikanskim svotam, ki jih je pogoltnila nadzorovalna služba, vpeljana od njega in tako dobro delujoča. V tem oziru pač svet še ni videl kaj tako dovršenega.

Nikdar se ni čutil varnega. Pa se je začel boriti z denarjem proti svojim čutom. Pozabil je, da lahko z denarjem sicer odstrani zunanje povode strahu, ravno z nadzorovanjem, da je pa pravi notranji vzrok strahu le v njegovem bolnem duhu. Ne-prestano je mislil na obrambo, ki je ni bilo treba, njegov duh se je pečal samo s tem, razpoloženje za bolezen se je spremenilo v smrtno bolezen samo.

Nepopolno je vsled tega ljudstvo trpelo. Ničče ni vedel, če ga ne poslušajo, nadzorujejo, opazujejo, če ne pride vsaka beseda, izgovorjena v kavarni, na cesti, v družbi prijateljev ali pa celo doma, v par urah v sultanovo palačo, in ničče ni mogel trditi, da ne pride zopet par ur pozneje telegrafično povelje na dom, ki ga pokliče ali v smrt ali pa v preganstvo. Drug drugemu niso več zaupali, prijateljstvo in ljubezen nista več ščitila pred ušesi sultana, ki je vse slišal, zvedel in vse kaznoval.

S tem sultanovim razpoloženjem se je okoristila cela vrsta ničvrednih ljudi. Sultan je poplašal vsako poročilo, vsako novico z zlatom. Tedaj so se jih pa začeli izmišljevati. Nekdo je obogatel, ko je odkril bombni atentat na sultana. Pozneje so zvedeli, da je bombo sam položil.

Abdul Hamid je bil dosti brijten, da je vedel, da je polovica poročil zlagana. A za to se ni menil, bilo mu je le za drugo polovico, plačeval je torej novice kot kako zavarovalnino. Veliko jih je zadela njegova jeza po pravici, veliko po krivici. Jetnišnice po obširnem turškem cesarstvu so vedele o tem praviti grozne reči, in ko so mladoturki nazadnje zmagali in so iz večnotemnih ječ prilezle belih las in slepih oči na dan žrtve sultanove bolezni, tedaj njihov duh ni mogel več umeti, kaj je to prostost, ni mogel verjeti nanjo. Še krasnejše reči si šepetajo sobe v palačah in pa valovi Bospora, dogodki, ki jih ne bo nobena zgodovina privlekla iz teme ostudnosti na dan luči.

Hamid ni nikdar slišal kritike, obstala je na vratih njegove palače, bila je sumljiva, ker je dišala po prostosti. Poginil je Abdul Hamid vsled tega, ker ni imel nikoli okoli sebi ljudi, ki bi mu svoje mnenje povedali jasno in odločno. Mislil je, da bo zmagal v boju z nasprotnico njegovega sistema in njegovega zgodovinskega naziranja — z mislijo prostosti — na ta način, da bo zatrl časnikiarstvo in pisateljevanje, da bo vzbudil v človeku zver in spremenil cel narod v same denunciante. — Pa se je zmotil, odpovedala je njegova velika umetnost davljenja, ljudstvo je bilo vendarle prezdruvo.

Postal je sultan star in mrk, ko je bil zadnji veliki boj življenja; opiral se je na inozemsko časnikiarstvo in sipal denar. Lastne obitelji se je začel bati, zapiral je in dal vse, samo dela ne in ne prostosti.

Slednjč pa se je strah pred neizogibnim vlegla kakor kača okoli njegovega vratu — strah pred smrtjo. Besneti je začel, tekla je kri in ljudstvo ga je nazivalo »rdečega«, »krvavega«, »okronanega morilca«. Sence žrtev so izpolnjevale njegove noči brez spanja, strahovi ubitih so prekoračili blede in strašni prag palače in korakali v pošastnem roju v tihe prostore sultanovih dvoran. Nikjer ni bilo miru, nikjer pokoja. Nova kri in nove grozote so prinesle trenutno pozabljenje. To je bil čas, ko je sedel na prestolu besneč norec.

Ali se nam zgodovina Hamidova tuja zdi? Ne! Smo vsega tega tudi mi navajeni.

Daruite za dr. Krekov spomenik!

Dnevne novice.

— Iz deželne službe. Za računске ređente so bili imenovani računski nadficiali: Rajko Šetina, Avgust Pichler, Franc Selan in Jernej Erman; za nadficialke v dež. muzeju oficijalka Ana Čušar; za rač. oficijala rač. praktikant Franc Hartman. — Razen tega so bili ponaknjeni v višje plačilne razrede, oziroma višje plačilne stopnje: ravnatelj prisilne delavnice Ciril Dolenc, živinorejski in alekarski nadzornik Jakob Legvart, ravnatelj kmetijskega kemičnega preizkuševališča ing. chem. Jakob Turk, pis. adjunkt Franc Lokar, kontrolor prisilne delavnice Franc Pavločič, voditelj Adolf Sadar, stavb. nadoficijal Emanuel Hayne, adjunkt prisilne delavnice Kazimir Mulaček, kurat Viktor Segar, strok. učitelj grmske kmet. ule Franc Malasek, asistent kmet. kem. preizkuševališča ing. chem. Andrej Grochel, živinorejski instruktor Jakob Hladnik, travniški mojster Ludovik Rupelj, ehnični pristav Rudolf Rusjan, revident pri nadzorništvu dež. naklad Viljem Hrovat in blagajnik istotam Ivan Fenc.

— Izboljšanje prehrane slabotnih strok. Korespondenca Wilhelm poroča: Cesar je zapovedal predsedniku skupnega sveta za prehrano, generalnemu majoru pl. Landwehr, naj precej uvede velikopotezno akcijo, da se izboljšajo življenjske razmere slabotnih otrok v Avstriji in na Dgrskem. Na vladarjevo zapoved se je pričel generalni major pl. Landwehr pripravljati z avstrijsko in ogrsko vlado, da se, tolikor mogoče hitro, cesarjeva volja resniči. Krogi avstrijske in ogrske velike inance so dali velike vsote na razpolago. Na Dunaju in v Budimpešti izvajajo hitro priprave; v kratkem razglase organizacijo in smotere, ki jih akcija zasleduje.

— Naš urednik Fr. Terseglav v ujetništvu. Posl. dr. Korošč je dobil te dni pismo od urednika Terseglava z dne 5. septembra 1917. G. Terseglav je ujet, kot pise, že skoro tri leta; naučil se je popolnoma rusčine in francosčine. Stoji v zvezi z nekaterimi našimi mlajšimi inteligenti (dr. Basajem, dr. Stetom, Lovšinom in dr.). z ruskega časopisja je izvedel o našem lomačem sporu. »Nepopisno trpim vsled pomanjkanja slovenskih knjig.« Prosi, naj mu g. poslanec oskrbi Prešerna in Gregorčiča. Nahaja se v Ščučju v Orenburški guberniji, ujezd Čeljabinsk.

— Jubilej. V soboto dne 23. t. m. obaja mil. g. proš in dekan Matija Randl v Dobrlivasi na Koroškem svoj 71. rojstni dan. Gorečemu delavcu v vinogradu božem in zaslužnemu rodoljubu naše prisrčne festitke!

— Zagovor branilca Przemysla. »Peti Hirlap« poroča: General Kusmanek in general Tamassy sta se 21. t. m. zagovarjala pred komisijo šestih generalov radi svojega ujetništva; zadeva je seveda le formalna. Cesar bo najbrže podelil generaloma visoka odlikovanja.

— Odlikovanje. Stotniku Viktorju Andrejka pl. Livnograd pri generalnem štabu in nadporočniku Emeriku vitezmu Grasselli je armadno poveljstvo izreklo pohvalno priznanje za odlično službovanje v vojski.

— Vojaška odlikovanja. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 59. pp. Aleksander Narobe. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: stotnik 17. pp. E. Knific, nadporočnik 17. pp. Alfred Mitkrois in nadporočnik 87. pp. Franc Mastnak. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 17. pp. Pavel Vrbič. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil farmacevt praporščak 8. san. stot. Leon Bahovec.

— Občni zbor podružnice »Slovenske Straže« se vrši v nedeljo dne 24. t. m. popoldne ob 3. uri v Veliki Ligojni pri Vrhniku.

— S smrtjo plačal tatinski ulom. Posestnica Marija Peklaj in njena dekla pri Sv. Barbari ste okoli 9. ure zvečer ravno legli k počitku, kar je slišala gospodinja, ki je na peči ležala, da je nekdo zadnje vežne duri, ki so bile z lesenim zapahom zaklenjene, s silo vlomil. Po stopinjah je spoznala, da morata biti dva moška. Kakor se je kasneje dognalo, je bil eden obojzen z železnim drogom, drugi z držajem lopate. Peklaj vidi, kako se je tat vtihotal v z nočno lučjo razsvetljeno sobo, zagrabil na klopi s 25 kg koruze napolnjeno vrečo in jo hotel odnesti. V tem hipu pa skoči gospodinja s peči, ter se ji posreči s silo vrečo tatu iz roke iztrgati in jo odnesti v kamro, kjer je dekla spala. Tat pa je nato od zunaj sobna vrata zaklenil. Slišala je hojo na podstrešju in takoj sumničila, da bodo tatje skušali ji še več reči odnesti. Posrečilo se ji je splaziti skozi okno, nakar je tekla v žirovnic po pomoč. In res se je oborožil posestnikov sin Peter Hribernik z lovsko puško, kateremu se je pridružil brat Janez in hlapec Jakob Prašnik pa s polenom, nakar jo krenejo proti Peklajevi hiši. Med tem so pa tatje vzeli 1 vrečo krušne moke, 1 škafo mešane moke, nekaj litrov kaše, nekaj

masla, ter bili ravno namenjeni ukradene reči odnesti, ko pride pomoč. Došla trojica je zapazila dva moška, ki sta hodila semtertja pred vežo. Peter Hribernik in hlapec Jaka sta stopila izza vogala Peklajeve hiše, brat Janez je šel zadaj za hlev, da bi tatovom zaprl pot. Peter je zavpil vlomilcem »kaj delata?« in ko ni dobil odgovora je zavpil »roke gor, sicer bom streljal.« Možakarja pa se nista odzvala klicu, marveč šla hitrih korakov proti Petru, ki je držal puško pred seboj, ki je bila s šibrami nabita in jo sprožil. Zadedi tat se je s strašnim krikom obrnil proti Janezu Hriberniku, ki ga je pograbil in vrigel na tla. Drugi tat je zbežal, a pri begu padel in pustil raztreseno kašo ter maslo na licu mesta in izginil v temi. Brata Peter in Janez ter hlapec Jakob so nesli ranjenca v Peklajovo hišo, kjer so mu na tleh postlali. Vprašan kdo in kaj da je, ni hotel dati odgovora, na vprašanje hlapca Jakoba, zakaj so lansko leto Peklajevi prašiča ukradli, je odgovoril ranjeni: »Ker smo bili gladni« nakar je čez nekaj trenutkov umrl. Domača dekla je spoznala v umrlem tistega srbskega ujetnika, kateri je opetovano okoli Peklajeve hiše hodil in sadja prosil, ter so mu bile hišne razmere dobro znane. Truplo so prenesli v mrtvašnico v Škofjo Loko.

— Položaj srednješolskih ravnateljev. Poslanec Erb je vložil v poslanski zbornici ta mesec predlog, naj se izboljša gmočni in socialni položaj srednješolskih ravnateljev, ker so se njih dolžnosti tako pomnožile, da zavzemajo vse moči ravnateljeve in povzročajo pri velikih zavodih resnično preobloženost. Poslanec predlaga, naj se delo ravnateljev prizna ne samo s povišanjem plače, za kar stavi tudi precizne predloge, ampak tudi s tem, da pridejo po četrti kvinkvenki v 6. činovni razred; zaslužni ravnatelji 6. činovnega razreda naj dobe naslov in čin dvornega svetnika.

— Obлека invalidov. Na tozadevno interpelacijo dr. L. Pogačnika in tovarišev je odgovoril domobranski minister, da se mora invalidom in drugim za vojno nesposobnim vojakom pri povratku v civilno stanje kot sploh vsakemu od armade odhajajočemu moštvu dati obleka in porabni čevlji, ako se je deponirana civilna obleka izgubila ali postala nerabna.

— Smrtna kosa. V Družinski vasi pri Beli cerkvi je umrl 90 letni g. Jakob Kosa, bivši posestnik, mlinar in žagar. Pokojni je bil daleč na okrog znan kot homeopat. — V deželni blaznici na Studencu je umrla 26 letna Marija Strukelj, rojena na Ponikvah. — Umrl je 18. t. m. posestnik Andrej Velikonja iz Kozmenic pri Sv. Luciji, star 70 let. Naj počivajo v miru!

— Iz ruskega ujetništva se je oglasil po 33 mesecih Jakob Puc, doma iz Podkrajca nad Vipavo.

— Prelat dr. Frant. Ehrmann umrl. V Olomucu je umrl v 52. letu zaupni prijatelj velikega nadškofa-kardinala Bauerja, dr. Ehrmann. Rajni je bil med prvimi pospeševalci Ciril-Methodove misli na Moravi in njegov vpliv je segal tudi na Češko. Katoliški tisk je imel v njem poštvalnega gojitelja. Njegovo delovanje je pospeševalo vse, kar je merilo na poglobitev nabožnega in narodnega življenja. Morava je imela malo tako zvestih domoljubov kakor je bil rajni prelat. Češki katoliški tisk se ga je spomnil ob njegovi smrti v dolgih nekrologih. Ob njegovem grobu stojita vsa žalostna dva genija: cerkev in domovina.

— Krakovski župan poslanec dr. Leo umrl. Dne 21. svečana je v Krakovu umrl krakovski župan in bivši načelnik Poljskega kola posl. dr. Leo po kratki akutni bolezni na ledvicah. Dr. Leo je bil rojen 15. septembra 1861. Vseučilišče je obiskoval v Krakovu in Berlinu. Bil je poslanec mesta Krakov. Pripadal je napredni narodno-demokratski stranki. Poljaki so mu očitali, da koketira rad z židi. Z dr. Leom izgube Poljaki in zbornica markantno politično osebnost.

— Pametna odredba. Prehranjevalni minister je izdal odredbo, v kateri se vse osebe, ki so si nakopičile živila, pozivajo, naj svoje zaloge prostovoljno dajo na razpolago za javno razdelitev. Za oddajo teh zalog se je določil termin enega tedna in se je zagotovilo, da tisti, ki se bodo odzvali temu pozivu, ne bodo kaznovani in bodo dobili polovico svote, ki se bo iztržila pri prodaji njihovih živil. Po preteku tega termina se bo pričelo s preiskavami, zaplembo in bodo krivci strogo kaznovani. — Žal, da moramo pripomniti, da je bila ta odredba izdana na — Anglaškem. Pri nas Schwarzenbergi, Rotšildi in vsi veliki in mali prikrižavci lahko še nadalje kopicijo, kar je dobrega in dragega, nihče jih ne ovira pri tem. Anglaška je sicer naš sovražnik, vendar pa država, kjer vlada boljši red kot pri nas.

— Županstva, pozor! V sled razpisa c. kr. deželne vlade za Solnograško z dne 28. januarja t. l., št. 1473, se klati Eliza Geisslerjeva, rojena 29. novembra 1885 v Solnogradu, pristojna v St. Johann, okr. glavarstvo Solnograd, brezposelna okrog ter jemlje pri raznih županstvih na račun svoje domovne občine podpore. Župan-

stva se opozarjajo, da ji, kjer bi se pojavila, razen res nujne potrebe, ne dajo nikakih podpor, marveč da z njo obravnavajo po odgonskih predpisih. — Roosevelt, bivši predsednik Združenih držav, je nevarno obolel.

Primorske novice.

— Poštini urad Lanišče se je zopet odprl 15. februarja t. l.

— Za begunce. Preč. župni urad St. Lenart je poslal potom knezoškofijskega ordinarijata v Ljubljani znesek 21 K 70 vin. za goriške begunce, za kar se Posredovalnica najtopleje zahvaluje.

— Postrežitelj Andrej Simac v Breginju št. 88, pošta Kobarij, išče svojega sina Andreja Simaca, ki je bil pri 26. gorskem polku. Maršbataljonu, 3. kompaniji. Zadnikrat je pisal očetu domov 12. maja lani. Kdor bi kaj vedel o njem, naj poroča očetu.

— Iz ruskega ujetništva je pisal z dne 15. oktobra 1917 Jožef Podberšček z Griljovšča (Deskle) in pravi, da je skupaj z Mihaelom Podberšček (št. 21), Alojzijem Kodelja (Suhčev), Alojzijem Borštnik in Janezom Križman, vsi iz Deskelj. Obenem prosi za naslov Jožefa Podberšček iz Podbrda št. 7 (Deskle), s katerim je bil pred časom tudi skupaj. Naslov: Jožef Podberšček, vojni ujetnik, Gorod Kiev, Boggobutovska ulica št. 32, Rusija.

— Rop o belem dnevu. 20. t. m. je prišel v Trst 20 letni Anton Firm iz Slivja, da bi nakupil nekaj malenkosti. Ko je šel okoli 11. ure popoldne po ulici Pozzacchera, so ga napadli trije moški, eden ga je zgrabil odzadaj, drugi mu je zatisnil usta, tretji pa mu je uropal denarnico s 100 kronami. Nato so roparji zbežali.

— Svojo družino išče Sfilijoj Janez iz Medane št. 31, ki se je vrnil od vojakov. Njegov sedanj naslov je: Šmarje pri Grosupljem št. 21. Kdor kaj ve o njegovi družini, naj mu blagovoli sporočiti.

RADI PRESELITVE v inozemstvo SE PRODA popolnoma nova

spalna in predsobna oprava

po zelo ugodni ceni. — Ceni vprašanja na: A. 595 JELENC, TRZIC NA GORENJSKEM.

Brez posebnega obvestila.

Potrži naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nepozabna hčerka oziroma sestra, gospodična

Pavla Cidrich

danes po dolgi in mučni bolezni udano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo, dne 24. februarja t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gorjupova ulica št. 4 na pokopališču k sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1918.

ZALUJOCI OSTALI.

Brez posebnega obvestila.

Potrži neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma brat in svak, gospod

Anton Koder

ravnatelj poštnega urada v pokoji in c. in kr. stožnik v r.

v četrtek, dne 21. t. m. po daljšem, mukepolnem trpljenju, boguvdano preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika se bo dne 23. t. m. prepeljalo v Cerklje na Gorenjskem, kjer se vrši pogreb v nedeljo, dne 24. svečana ob 9. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, 22. svečana 1918.

Ivana Koder roj. Huber, soproga. — Ivan Koder, brat. — Frančiška Koder roj. Slanovec, svakinja.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Mineralno

milo

znamka »Pste«

najpopoln. nadomestek vseh maščobnih mil!

izredno presenetlj. čistilo, popoln. noškodlj., brez vsake konkurence, št. 1 za čiščenje perila. Zavoj za poskušnjo (24 kosov) K 9-90 franko.

Mineralno toaletno milo

znamka »Pste« v raznih barvah, dobro dišče, z veliko snažilno močjo. Zavoj za poskušnjo (24 kosov) K 14-40 franko. Le proti predplačilu zneska. Povzetje 1 K več.

Ezra Kajon, Dunaj II., Taborstr. 50. Glavna prodaja Litomeriške tovarne mineralnih mil. 576.

VLJUDNO NAZANJAMO, DA SMO PREVZELI S 1. FEBRUARJEM 1918

TRGOVINO S SEMENI, PETER LASSNIK

LJUBLJANA, MARIJIN TRG.

LE-TO BOMO VODILI DALJE POD PROTOKOLIRANO FIRMO

PETER LASSNIKA nasl. SEVER & KOMP.

TER TRGOVINO SE BOLJ SPOPOLNILI.

PROSIMO VAS, DA NAM SVOJE ZAUPANJE POVERITE, TER BILEZIMO

Z ODLIČNIM SPOŠTOVANJEM

SEVER & KOMP.

Globoko potrži javljamo, da je danes zvečer po dolgem trpljenju nanadoma preminula naša preljuba mati, stara mati in tača

Marija Jenko

vdova po strojevodji južne železnice,

v 80. letu starosti. Prosimo tihega sožalja in molitve za nepozabno.

Pogreb se vrši v soboto zjutraj na pokopališču v Gor. Logatcu. Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Gornjem Logatcu.

Gor. Logatec, 20. februara 1918.

Fran Jenko, c. kr. davčni oficijal, sin.

Mici Jenko, sinaha.

Marija Jenko, vnukinja.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrene sočutja, ki so nam došli povodom nenadomestljive izgube našega predobrega očeta oziroma starega očeta in tasta, gosпода

Ivana Kenda

izrekajo tem potom vsem svojo najprisrčnejšo zahvalo

globoko žalujoči ostali.

Proda se dobro ohranjena

Knjižnica

v obsegu 400 knjig. — Naslov pove uprava lista pod št. 600.

Mimi za drobljenje

Pally, Praha II., Havliškovo nam. št. 32 pri Henrikovem stolpu.

Cunje

suknane odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žakljevine, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje

E. KOTZBEK V KRANJU.

Meblovano stanovanje

obstoječe iz 2 ali 3 sob in kuhinje ter, če možno, tudi kopalnice, se išče za takoj. — Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod št. 1 »Bančni uradnik«.

OPOZARJAM cenjeno občinstvo, da je dospela večja pošiljatev

SIVALNIH STROJEV in GALANTERIJ.

Prosimo torej, kdor je stroj naročil ali se za istega zanima, da se oglasi čim preje v trgovini

JOS. PETELINCA, LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška zaloga sivalnih strojev. 299

NAROCITE SI, dokler zaloga traja! Kavi nadomestek s sladkorjem la »AIDA« v zavojih po 1/2 in 1/4 kg. — »ADRIA«, pralni prašek, paketiran la in la. — »DISAVE«, kakor: cimel, poper, paprika, kumna, žafran itd. v zavojih. — Vanilin-sladkor ter vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago, katero je brez izjeme najboljše kakovosti, vedno v zalogi. Postrežba solidna in točna. Zahtevajte cenik takoj; vzorci stanajo 5 K 50 vin., kateri se na zahtevo pošljejo.

Za vsako naročbo zahteva se 75% denarja vnaprej, drugo s povzetjem.

FILIP ŠIBENIK, ZAGREB,

Sveučilišni trg 1. 305

Cenjenim naročnikom.

Ko smo pred nekaj meseci dvignili ceno našemu dnevniku, pač nismo mislili, da bomo po primeroma kratkem času iznova prisiljeni, apelirati na naše prijatelje po širni domovini. Zmotili smo se, ko smo računali, da bomo z zadnjim poviškom cene kolikor toliko shajali za daljšo dobo. Centralna vlada nam je prekrizala račune, ko je dovolila, da so papirnice takorekro čez noč podvojile ceno papirju. Ako vpoštevamo še nepričakovane poviške cen za razne druge tiskarske in upravne potreščine, pridemo do zaključka, da nas stane izdajanje »Slovenca« skoro dvakrat toliko, kot koncem minulega leta.

Nekaj novih bremen smo sicer skušali preložiti na ramena naših cenj, inserentov s tem, da smo povišali ceno oglasom, toda ta povišek pride v poštev le v majhni meri, ker nimamo papirja, da bi sprejemali vse oglase v taki obliki, kakor si jih žele cenj. naročevalci. Na račun kakovosti našega dnevnika, na račun naših čitateljev pa ne smemo štediti. Preostane nam torej edini izhod, **novi povišanje naročnine**. Ceno posameznim številkam smo že s 16. februarjem dvignili na 20 vin., po kateri ceni se že dalj časa prodajajo mnogi manjši časopisi, ceno za naročnike pa dvignemo z dnem 1. marca za malenkostni znesek 4 krome na leto. Mesečna naročnina se zviša v splošnem za 50 vinarjev. V primeri s hrvatskimi in ogrskimi časopisi, katerim je na razpolago marsikaka ugodnost, kakršne pogrešajo avstrijski časopisi, je nova povišana cena še vedno znatno nižja.

Od 1. marca dalje bo torej veljal »Slovenec«:

po pošti za Avstro-Ogrsko:	
celoletno	K 40.—
polletno	20.—
četrtletno	10.—
mesečno	3.50
za Ljubljano na dom:	
celoletno	K 36.—
polletno	18.—
četrtletno	9.—
na mesec	3.—

Za Nemčijo celoletno K 45.—
za ostalo inozemstvo celoletno 50.—

Darovi za dr. Krekov spomenik.

IX. izkaz. Od 12. do 19. januarja 1918.
Po 1261 K: Ivan Ivančič, šolski vodja, Bruck ob Litvi; zbirka begunskih rodbin v Brucku ob Litvi. — 617 K 80 vin.: Darilo »Slovenskega Naroda« (Sl. N. 16. jan. 1918). — 600 kron: Zbirka župljanov fare Polica pri Višnji gori. — 447 kron: Fran Tršar, vrhniški župan, sledeče zbirke: omizje Jos. Brenčiča pri Korenčanu 52 kron, omizje pri Fran Koberju prvič 95 kron, drugič 300 kron. — 439 K: Darilo »Slovenskega Naroda« (Sl. N. 12. januarja 1918). — 340 K: Zene in dekleta na Bledu o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo. — 300 K: Tonca Žagar, Markovec pri Starem trgu (po »Jugoslovaniu«). — 237 K 88 vin.: Uredništvo »Mira«, II. zbirka. — 210 K: Marijan Sardarušič, veletržec, Zagreb. — 200 K: Zvesti Jugoslovani v županovi gostilni v Škofji Loki. — 181 K: Elka in Zofija Kemperle, nabrali od vaščank iz Hudejužne in Oblok. — 150 K: Nabrano v veseli družbi v gostilni Spreitzer v Crnomlju. — 121 kron 67 vin.: Iv. Cesar, poročnik, nabral pri zavednih Novomeščanih v kavarni Central v Novem mestu. — 114 K: Marijina družba v Kranju. — 102 K: Zbrali Jugoslovani pri Thalerju v Škofji Loki. — Po 100 K: Jos. Abram, vikar, Obloke pri Hudjužni; dr. Anton Kodre, Bol, Dalmacija (po »Jugoslovaniu«); Hrvatska blagajna za štednju i. zajmove u Trilju (po »Jugoslovaniu«); Anton Vadnal, kaplan, Cerklje pri Krškem (po »Jugoslovaniu«); Zene in dekleta v Bohinjski Srednji vasi; Neimenovan, Trnovo na Notranjskem, po kaplanu Jakobu Dolenc. — Po 84 kron: Josip Lapajne, nadučitelj, Cerklje na Gorenjskem. Zbirka. Darovali so: župan Anton Koritnik, nadučitelj Jos. Lapajne, kaplan Iv. Tomažič, trgovec Al. Repnik in posestnik Jos. Likozar po 10 K; neimenovan posestnik 15 K; učitelj Luka Albreht, učiteljica Marija Piškur in neimenovan narodnjak po 5 K; učiteljica Ivanka Bohinc 4 K. — 80 K: Dijaki v Zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu (nova zbirka). — 70 K: Torkovo omizje pri Belem volu v Celju. — 65 K: Zbrana družba v Delavskem konsumnem društvu na Jesenicah. — 64 K: Slov. hrv. bogoslovci goriskega semenišča v Zatični (po »Jugoslovaniu«). — 59 K: Slovensko-italijanska družba v Unionski kleti v Ljubljani. — 52 K 50 vin.: Slovenske strežnice rezervne bolnice v Št. Vidu nad Ljubljano. — 52 K: Ivan Renčelj, Dunaj, VIII., Tulpengasse št. 3. — 51 K 6 vin.: Janko Šrimšek, četovodja poljskolov-

skega bataljona 7, pod geslom »Tudi mi...« in z vsem srcem zaupajoč v jasnejšo bodočnost slovenskega naroda zložili 3 Cehi, ena Slovenka in 19 Slovencev pri nad. stot. poljskolovskega bat. 7. — Po 50 K: dr. Matija Lavrenčič, okrajni sodnik, Podgrad, Istra; J. Javornik, žaina; Fr. Bratušek, župnik, Svetinje na Štajerskem; Franc Cvek, postajenačelnik, Matulje pri Opatiji; M. D. Došen, trgovec, narodni zastupnik, Gospič; Jugoslovanski železničarji, Herpelje-Kozina; nabrala Anđela Grili iz Kranjega brda pri Krašnji (po »Jugoslovaniu«); neimenovan po dr. Lovro Pogačniku in ta po »Jugoslovaniu«; družba na svatbi rez. nadporočnika Verija Schweigerja v Crnomlju; županstvo Breznica v smislu občinskega sklepa od 25. novembra 1917. — 47 kron: Vesela družba v Ferlinčevi gostilni v Šmarju. — Po 40 kron: Kmetijsko društvo v Vipavi (po »Jugoslovaniu«); Fr. Mihelčič, mlinar in posestnik, Studa pri Domžalah (po »Jugoslovaniu«). — Po 30 K: M. Meško, pri Kapeli na Štajerskem; nabrano na Hribovem ognjišču pri Podragi (po »Jugoslovaniu«). — Po 25 kron: Slov. kat. izobraževalno društvo v Središču na Štajerskem; Anton Znidarič, kaplan, Stari log; Mladi Jugoslovani v Ilirski Bistrici; Dekliška Zveza, Ljutomer; Franja Vošnjak, Ponikva ob južni železnici. — 22 K: Marjan Obersun, računski podčastnik, Feldspital 1609, vojna pošta 486 (zložili so: Marjan Obersun, Gorica, 10 K; Ante Francič, Split 5 K; eden 3 K in dva po 2 K). — Po 20 K: Ida Brešček iz Gorice, t. č. v Radgoni; Anton Zore, župnik, Mirna peč; občina Aržiše pri Zagorju; Anton Rantaša, vojni kurat (po »Jugoslovaniu«); Karel Kumer, Prihovo pri Konjicah (po »Jugoslovaniu«); Jos. Ogriz, župnik in vojni kurat, Loče pri Beljaku; dr. Matija Lavrenčič, okrajni sodnik, Podgrad, Istra (po »Jugoslovaniu«); Franc Zorec, župnik v pokoju, Gorje Sice pri Toplicah; Slavo Krže, narednik, nabral v kolodvorski restavraciji v Novem mestu; Karel Presker, župnik, Kapela na Štajerskem; dr. Andrej Veble, vojni oficijal, Kapela na Štajerskem. — Po 15 kron: Izobraževalno društvo Loka pri Zidanem mostu; Vid Janžekovič, župnik v Svečini, pri Zg. sv. Kuniundju. — 14 K 66 vin.: Dekleta pri shodu v Vipavi (po »Jugoslovaniu«). — 14 K 10 vin.: Enol. prost. Iv. Jenko v imenu I. kompanije 33. maršbataljona 17. pešpolka, v pošta 55/1. — 13 K 10 vin.: nabrano na sv. Štefana dan za izlicitirano in sežgano številko »Resnice« v kavarni Zvezda v Kranju (po »Jugoslovaniu«). — 12 K: Ivan Podboj, revident južne železnice, Rakek (po »Jugoslovaniu«). — 11 K: Veselo omizje pri Štefinu v Postoini. — Po 10 K: Natalija Jakončič, Dolenji Logatec, restavrant Serini; Franica Kobal, Sanabor pri Colu nad Vipavo (zbirka štirih); Josip Cuk, Toplice pri Zagorju ob Savi; rodoljubni mladi Jugoslovani v Motniku (po »Jugoslovaniu«); Andrej Nartnik, župnik, Korte pri Portorose (po »Jugoslovaniu«); Jos. Rutar, gostilničar in trgovec, Zitaravas pri Miklavju (po »Jugoslovaniu«); Janez Kramar, župnik, Ribno pri Bledu (po istem); Neimenovan iz Del. Logateca (po istem); Pehani (po istem); dr. I. Avg. Žibert, Dunaj III., (po istem); Marija Mravlje, Brezovca pri Ljubljani (po istem); Marija Skoporec, Ljubljana (po istem); Jak. Dolinar, Smednik (po istem); zbirka Loče pri Beljaku (po istem); Alojzij Zupanc, kaplan, Toplice, (po istem); G. Kregar, Ljubljana (po istem); begunke od Celja in Polzele (po Jan. Kalanu). — 7 K 3 vin.: Ob mrliču nabrali v Podgori pri Št. Vidu. — Po 5 kron: Marko Vukšinič (po Al. Vrtovcu); Ela Jakše, učiteljica, Dobropolje, Dolenjsko; Berta Podboj, učiteljica, istotam; neimenovan Ljubljana (po »Jugoslovaniu«); Ivan Mrcina, učitelj, Loče pri Vipavi. — Naposled dva po 2 kroni.

Skupaj 7.853 K 80 v
Od preje 58.101 » 15 »
Dosedaj nabranega 65.954 » 95 »
Ljubljana, dne 19. januarja 1918.
Odbor za dr. Krekov spomenik.

Sprejemem takoj 2 kolarska pomočnika proti stalni plači; sprejmeta se tudi dva invalida. Delo je lahko. Anton Sedlar, kolarstvo s stroji. Kandija, Rudolfovo.

Kdor namerava prodati še kaj kostanjevega lesa naj ga takoj ponudi tvrdki J. POGAČNIK LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Prodaja se po zmernih cenah v večji množini oglje, wermuth-vino in milo za pranje v večjih kosih pri tvrdki A. KUŠLAN, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 15.

Zamaške nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Iščem izurjenega, zanesljivega in treznega kočijaža za kočijo. Imel bo vso oskrbo in plačo in more biti mnogo let v službi, ako bo zadovoljno služil. Takošnje ponudbe naj se pošljejo na naslov Em. Ebenspangerja, sin, Bjelovar, Hrvatsko.

Išče se elegantno meblovana soba s popolnoma separiranim vhodom se išče. Ponudbe na upravo lista pod šifro H. V.

Iščem vrtnarja ki bi obenem opravljal službo hišnika. — Imel bi prosto stanovanje, kurjavo in razsvetljavo. Plača po dogovoru. Ponudbe na Franc Dolenc, trgovina z lesom, Škofja Loka.

Sprejemem 1 žagarja, 1 mizarskega pomočnika in 1 mizarskega vajenca. — ALOJZIJ KANC, Gameljne pri Ljubljani.

Med kupim vsako množino. Ponudbe z navedbo cene in teže, eventualno vzorec na trgovino SRECKO TEKAUC, ZAGREB.

Sprejme se takoj proti dobri plači in prehrani spreten neoženjen **VRTNAR**

na grajščino v kamniškem okraju. Prednost imajo vojni invalidi. Dobre reference neobhodno potrebne. — Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod št. 557.

Boa kompletna garnitura iz krasnih lisičjih kož ter moderno izdelana, se proda. Kje, pove uprava lista pod št. 580, ako znamka.

Barve za obleke najboljše, nestrupene. 50 K 100 zavojev. Od 1000 zavojev naprej po 40 K za 100 zavojev. Trgovci! Zahtevajte cenik drugih predmetov, ki se dnevno rabijo. RUDOLF COTIČ, zastopstvo, VRHNIKA.

Proda se 6 ZIDANIH POČLOPIJ z opeko kritih, ob okrajni cesti, pol ure od kolodvora večjega trga in četrte ure od premogokopa oddaljena, z vrtom in sadonosnikom na Sp. Štajerskem. Poslopja so porabna za trgovino, pekarijo, gostilno in mesarijo. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na upravo lista pod št. 556.

Dve breji dobre vrste **kozi** sta naprodaj radi pomanjkanja krme. —

Proda se tudi **otroški voziček** GLINCE, Vrtna ulica št. 67 pri Ljubljani.

Cenjenim trgovcem, uradom, šolam naznanjam, da radi prevzetja drugega podjetja **opustim svojo trgovino** ter prodam v večjih množinah vso svojo zalogo, ki obstoji iz vsakovrstnega galanterijskega in papirnega blaga ter šolskih, uradnih (pisarniških) potrebščin. Prodaja se le na debelo. Trgovina je odprta od 8. do 12. dopoldne, popoldne je trgovina zaprta. **Fr. Iglič, Ljubljana, mestni trg 11.**

Kupim zopet v vseh, tudi malih množinah Šelak, orange K 100.— za kg
Šelak, rubin » 80.— » »
Kafro v kosih » 100.— » »
Boraks v kosih » 25.— » »
Salmijak v kosih » 20.— » »
Zveplo v palicah » 24.— » »
Gumi arab, prima » 40.— » »
Gumi tragant, bel » 30.— » »
Smirkovo platno št. 0-6 » 80.— 100

Jurij Faludi, Budapest, V. Lipót-körut 12
Naslov za brzojavke: Indicator Budapest.

Jaz Ana Csillag
s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni bleisk in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.
Lonček po 6, 10 in 15 kron.
Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštнім povzajem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila.
Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.
UZAJEMNO PODPORNNO DRUSTVO v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posejstev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.
Vražajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.
Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.
Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %
Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron. Doležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Kranjska deželna podružnica
n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II
sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Prospekti zastoj in poštne prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto.
„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje.
Katoliška tiskarna v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.